

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Apare la 10 a fie-cărei luni.

DIRECTOR: Dr. CORN. DIACONOVICH.

Anul I.

Sibiiu, 10 Septembrie 1899.

Nr. 9.

Reuniuni agricole.

Sunt vr'o 10 ani decând în câteva orașe mai însemnate ale Siberiei s'au înființat mai multe societăți de agricultură. Aceste societăți pun la dispoziția țăranilor unelte agricole, sēmēnță ș. a. Ele încurajează crescerea vitelor, astfel că plugarii, cari mai înainte abia aveau vitele absolut necesare pentru muncă, ađi fac și export. În diferite orașe s'au înființat ferme pentru agricultură, cari au dat cele mai bune rezultate. S'au înființat mai multe școale agricole, în cari copii plugarilor să învețe noțiunile folositoare pentru cultura rațională a cerealelor și nutrețurilor. Afară de aceste s'au înființat școale, împreunate cu ateliere, unde elevii să învețe fabricarea instrumentelor agricole de prima necesitate. Din produsele Siberiei, în mai multe orașe de acolo, se fabrică bere. Se încurajează cultura tutunului. Siberia posedă o serie de muzee cu bogate colecțiuni referitoare la agricultură, industria minieră, industria mică, numismatică, etnografie, archeologie și istoria naturală. Muzeele aceste conțin în total 50,508 articole și o bibliotecă bogată.

Și unde se află toate aceste? În Siberia, odinioară aproape pustie, în acel colț al lumii, care altădată servea ca loc de chin pentru condamnații politici.

În același timp, ce se întemplă la noi? În peste 20 comitate din Ardeal și părțile ungurene, în cari noi Românii locuim în masse compacte, nu avem decât o singură reuniune agricolă: în comitatul Sibiiului.

În lipsa totală de școale de agricultură, proprii ale noastre, cu limba de propunere română, și din ponderoasa considerațiune, că partea precumpănitoare a poporului nostru trăesece din agricultură, înființarea reuniunilor agricole se impune mai mult ca ori-când.

E adevărat, că nu stăm noi ca s. e. în Turcia, unde abia la rarile ferme modele s'a introdus câte un plug de fer, unde încă nu s'a pus în lucrare o mașină de treerat și unde din 10 părți ale pământului abia 2 sunt arate. Dar totuși și noi suntem tare îndărătul altor națiuni cari, prin o lucrare mai rațională a pământului și prin o mai bună creștere a tuturor animalelor domestice, au folos îndoit și întreit mai mare decât cel realizat de noi.

Suntem așezați de bunul D-șeu într'o țară cu pământ roditor și n'avem de cât să învățăm a face întrebuințare de toate mijloacele, cari știința, destul de înaintată a agronomiei, le pune la îndemâna tuturor celor ce stărue a se folosi de ele. Însă, în lipsa reuniunilor agricole, la aceste mijloace vom ajunge numai cu anevoe și numai într'un târziu, când, poate, nu vom mai avé ce să perdem și nici ce să câștigăm; pentru-că, în timp ce alte popoare pun totul în lucrare pentru ajungerea scopurilor lor, noi nu ținem cont de multe trebuințe din cele mai necesare; iar plugarul rămâne părăsit, purtând economia — cu puține excepțiuni — tot ca și părinții, moșii și strămoșii săi.

Dările și aruncurile de tot felul, ce plugarul trebuie să le dea acum statului, comitatului, comunei, bisericei, școalei, etc. ecuivalează negreșit cu decima (deciuiala) din timpul iobăgiei; iar de altă parte trebuințele firesci și în deosebi cele *măestrite* le întrec mult pe cele de odinioară. Luxul prinde rădăcini tot mai afunde și în masa țăranimii noastre. Creșterea copiilor încă e mai costisitoare ca în trecut. Peste tot cerințele vieții sunt mai mari și cresc neîncetat, iar pământul se îmbucătățește vedând cu ochii, pentru-că oamenii se înmulțesc.

Însă cu înmulțirea rapidă a oamenilor și cu înmulțirea trebuințelor de tot felul este necesitate absolută să crească treptat, în mod proporțional, și mijloacele de subsistență ale acestora; ceea-ce la noi nu se întâmplă și nu se poate în-

tâmpla, cât timp aproape nimic nu se face pentru îmbunătățirea stării materiale a plugarilor.

De rotațiune în economia câmpului, de nutrețuri artificiale, de irigațiuni, de prășirea unor soiuri mai alese de vite și alte animale domestice, de cultivarea grădinilor cu pomi nobili și tot felul de legumi, de întroducerea mașinilor și uneltelor economice aveau bune, de întovărășirea plugarilor din fiecare comună pentru a face cu puteri unite fonduri, din cari tot ei să se ajute, de toate aceste nici pomeană aproape în totalitatea comunelor noastre românesci! Și, să nu credem că, fără de aceste mijloace, o îmbunătățire reală și grabnică a stării prezente a agricultorilor nostri este cu putință. Iar crearea acestor mijloace, fără reuniuni agricole, abia e posibilă într'un viitor mai apropiat.

După modelul reuniunii române agricole din comitatul Sibiului, este deci necesar, să se înființeze astfel de reuniuni în toate comitatele cu poporațiune românească. Cu cât mai îngrabă cu atât mai bine.

S.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Titlurile de credit. *)

grupate în buletinul oficial al bursei din Viena sub

D. E. F. G. H. I. K. L. M.

Andere öffentliche Anlehen. (D. Alte datorii publice).	Zinsfuß	Zinsen- berech- nungs Termin	heutiger Schlusscour	
			Geld	Waare
Bosnisches Landes-Anlehen (div.) . . . f. 200 Kr.	4	1. Aug.	93.—	94.—
Bosn.-herceg. Eisenb.-Landes-Anl. (div.) . . . " " "	4 ^{1/2}	1. April	100.30	101.—
Donau-Regulirungs-Lose v. J. 1870 " 100 fl. ö.W.	5	1. Juli	129.—	130.—
" " Anlehen " 1878 verl. " 200 " Kr. "	5	"	108.25	109.25
" " " " 1899 " " 200 " Kr. "	4	"	99.75	100.75
Wiener Verkehrs-Anlagen-Anleihe " " " "	4	1. April	98.20	98.90
Bukowinaer Landesanlehen v. J. 1893 " " " "	4	1. Aug.	97.—	97.80
" " Propinations-Schuld. " " 100 fl. ö.W.	5	1. Juli	103.—	104.—
Dalmatinisches Landes-Anl. v. J. 1883 " " " "	5	"	—.—	—.—
" " " " 1886 " " " "	5	"	—.—	—.—
" " Landes-Mel.-Fonds " 1893 " " 200 " Kr. "	4	"	—.—	—.—
Galizisches Landes-Anlehen " 1873 " " 100 fl. ö.W.	6	1. Mai	—.—	—.—
" " " " 1893 " " 200 Kr.	4	"	96.20	97.—
Galiz. " Propinations-Schuld. " 1889 " " 100 fl. ö.W.	4	30. Juni	98.20	98.80
Görzer Landes-Anl. Ser. A & B " 1888 " " " "	4	1. Aug.	99.50	—.—
Krainisches " " 1888 " " " "	4	1. Juli	—.—	98.35
Mährisches " " 1890 " " " "	4	1. Mai	98.—	98.70
Niederösterr. " " 1896 " " " "	4	"	99.50	—.—
Oberösterr. " " 1887 " " " "	4	"	96.75	100.25

*) Cf. art: Titlurile de rentă, în fasc. Nr. 8, pag. 326.

D. Andere öffentliche Anlehen. (D. Alte datorii publice).			Zinsfuß	Zinsberechnungs-Termin	heutiger Schlusscours	
					Geld	Waare
Steiermark. Land.-Eb.-A. Ser. I	1891	„ „ „ „ „	4	1. April	99.—	99.80
„ „ „ „ II	1893	„ „ „ „ „	4	„	99.—	99.80
„ „ „ „ III	1895	„ „ „ „ „	4	„	99.—	99.80
Tiroler Landes-Anlehen	1895	„ „ 200 Kr.	4	1. Juli	99.75	—
Temes-Bega-Thal Wasser R. G. E. 1897 (d. St.)	1897	„ „ „ „ „	4	1. April	94.50	95.20
Anlehen d. Stadt Aussig a/Elbe	1890	„ „ 100 fl. ö.W.	4	„	—	95.50
„ „ „ „ v. J. 1894	1894	„ „ 100 fl. ö.W.	4	„	95.60	95.90
„ „ „ „ 1898	1898	„ „ verl.	4	1. Juli	98.50	99.—
„ „ „ „ Brünn	1875	„ „ f. 100 fl. ö.W.	6	„	102.—	—
„ „ „ „ 1883	1883	„ „ „ „ „	4 1/2	1. Aug.	101.20	—
„ „ „ „ Budapest	1890	„ „ „ „ „	4 1/2	1. Juli	99.—	99.25
„ „ „ „ Budweis	1886	„ „ „ „ „	4	1. April	—	97.15
„ „ „ „ v. J. 1893	1893	„ „ 100 fl. ö.W.	4	1. Aug.	—	96.60
„ „ „ „ Görz	1879	„ „ verl. f. 100 fl. ö.W.	6	1. Juli	112.—	—
„ „ „ „ 1886	1886	„ „ „ „ „	4	1. Juni	98.—	—
„ „ „ „ Graz	1876	„ „ „ „ „	6	1. Juli	107.—	—
„ „ „ „ Lemberg	1896	„ „ 100 fl. ö.W.	4	1. Mai	94 —	94.40
„ „ „ „ Pilsen	1886	„ „ verl. f. 100 fl. ö.W.	4	1. März	93.75	94.50
„ „ „ „ Smichow	1888	„ „ „ „ „	4	1. Juni	—	95.50
„ „ „ „ Teplitz	1887	„ „ „ „ „	4	1. April	—	—
„ „ „ „ Triest	1865	„ „ „ „ „	6	1. Octob.	—	—
„ „ „ „ 1879	1879	„ „ „ „ „	6	1. Juli	—	—
„ „ Stadt u. Handelskammer	Triest	„ „ „ „ „	4	„	97.85	98.30
„ „ „ „ Wien	„	„ „ „ „ „	5	„	103.60	104.40
„ „ „ „ St. Wien (Slb.o.Gld)	1874	„ „ „ „ Nom.	5	„	—	—
„ „ „ „ 1894	1894	„ „ 200 Kr. N.	4	1. März	94.80	95.50
„ „ „ „ 1898	1898	„ „ „ „ „	4	1. Juli	98.20	99.—
„ „ „ „ (Prm.-Anl.)	1874	„ „ 100 fl. ö.W.	—	—	180.—	181.—
„ „ „ „ Zara	1894	„ „ 200 Kr. N.	4 1/2	1. Juli	99.75	—
Wiener Börsebau-Anlehen	„	„ „ 100 fl. ö.W.	5 ab 10 perc E. S	1. Mai	100.—	100.70
„ Frucht- u. Mehl-Börsenbau-Anl.	„	„ „ „ „ „	4	1. Juli	95.—	—
Italienische Rente	„	„ für 100 Lire	5 ab 20 Percent	„	—	—
Bulgarische Staats-Eis.-Hyp.-Anl.	1889	„ f. 100 fl. Gold	4	„	—	—
„ Hypoth.-Anl.	1892	„ „ „ „ „	6	1. April	108.25	108.75
Serbische Präm.-Anl. à 100 Frcs. per Stück	„	„ „ „ „ „	6	1. Juli	108.25	108.75
Türk. Eisenb.-Anl. Pr.-Obl. à 400 Frcs	„	„ per Cassa	2	13 Jänn.	35.50	36.50
Türkische „ convert. Staatsschuld	„	„ Serie B pr. Med. Aug.	e. m. Cp. 1. Apl. 73	ohn. Zins.	—	—
„ „ „ „ „ C	„	„ für 10 L. St.	0	„	62.25	62.75
„ „ „ „ „ D	„	„ „ „ „ „	0	„	—	—
„ „ „ „ „ D	„	„ „ „ „ „	0	„	—	—

În acest grup sunt cuprinse împrumuturi de ale țărilor, orașelor și a altor corporațiuni. Toate aceste împrumuturi sunt amortibile prin tragere la sorti și sunt cotate în procente, cu excepțiunea losurilor sêrbesci și turcești, a căror cotare se înțelege per piesă.

Dintre aceste titluri vom analiza numai următoarele:

1. *Losurile de 5% ale împrumut. pentru regularizarea Dunării* (5% Donau-Regulirungs-Lose). Acest împrumut este garantat din partea Statului, a Austriei de jos și din partea orașului Viena pe câte o treime (nu prin garanție solidară). Nominalul unui los este de fl. 100; coupon per 1 Ianuarie și 1 Iulie. Dobânda încetează cu ziua tragerii. Ultima tragere este la 2 Ianuarie 1920.

2. *Împrumutul de 5% pentru regul. Dunării d. a. 1878* (5% Donau-Regul.-Anlehen v. J. 1878). Aceste obligațiuni sunt garantate tot de cei trei factori ca și losurile de sub 1, și sunt emise în titluri de câte fl. 100 și 1000. Scadința cupoanelor 1 Ianuarie și 1 Iulie. Un cupon este de fl. 2·50 și 25.— neto.

3. *Împrumutul de 4% pentru căile de comunic. vieneze* (Wiener-Verkehrs-Anlagen-Anleihe) garantat tot de cele trei curii. Emisiunea s'a făcut în titluri de câte cor. 200, 1000, 2000, 10,000 și 20,000. Cupon per 1 Aprilie și 1 Octobrie.

4. *Rentă italiană de 5%* este notată per 100 Lire, dar dela introducerea la bursa din Viena (anul 1873) nu este cotate cursul în buletinul oficial. În textul titlului nu este declarată valoarea nominală, ci numai renta ce o produce, și anume din anul 1895 încoace s'a emis în titluri de câte 8, 20, 40, 80, 160, 400 și 800 Lire *rentă*, egal cu 100, 200, 500, 1000, 2000, 4000, 10,000 și 20,000 Lire capital. Cupoanele semestrale cu scadința per 1 Ianuarie și 1 Iulie sunt de câte 2, 4, 10, 20, 40, 80, 200 și 400 Lire. Interesele curente încă sunt cuprinse în cursul cotate, prin urmare la cumpărare și vânzare nu se iau în considerare, numai în cazul când cuponul curent ar lipsi. Cupoanele trebuie tăiate acurat prin linia marcată cu puncte albe. În fața cuponului este imprimată renta ce o produce anual (valoarea dublă a cuponului), iar pe partea opusă valoarea nominală a cuponului. La încasarea cupoanelor este lipsă de *affidavit*, adică proprietarul cuponului are să producă deodată cu cuponul și titlul respectiv, sau să producă în locul jurământului o declarațiune cumcă titlul se află în proprietatea lui.

Renta italiană produce 5% interese minus 20% impozit de rentă.

5. *Obligațiunile cu premii ale căilor ferate turcesci (losuri turcesci)* sunt cotate pe piesă, inclusiv interesele curente, ca și renta italiană.

La negociarea acestor losuri trebuie să nu lipsească cuponul din 1 Aprilie 1876.

6. *Datoria de stat turcească com. seria A, B, C și D.* Până acum s'au rambursat numai cupoanele titlurilor nouă ale datoriei convertite, precum și a pieselor registrate. Seria *A* s'a format prin convertirea împrumutului din 1858 și 1862 reduse la 93·15 respective 74·50% a valorii nominale, plus *bonul-ramazan*, redus la 23·26 resp. 18·12%. Seria *B* s'a format din împrumutul din anul 1860, 1863/64 și 1872 reduse la 62·90, 76·30 și 107·75% a sumei nominale, plus bonul de ramazan redus la 15·29, resp. la 18·55 și 17·20%. Prin seria *C* s'au convertit împrumuturile din 1865, 1869 și 1893 reduse la 71·00 resp. 62·40 și 55·25% a sumei nominale, plus bonul de ramazan aparținător împrumutului din 1865, redus la 17·26%. Celelalte două împrumuturi n'au avut bon de ramazan. În fine prin seria *D* s'a convertit datoria obștească de 5% redusă la 50·25% a sumei nominale, plus bonul de ramazan redus la 14·78%. În amintitele procente reduse sunt cuprinse și cupoanele nehonorate ale împrumuturilor originale. Toate patru seriile au cupoane semestrale cu scadința 1/13 Martie și 1/13

Septembre, dar fără valoare declarată. Din venitele designate pentru dobânda și amortisarea acestor împrumuturi se folosesc patru cincimi pentru plata dobânzii, iar o cincime pentru amortisment. Dobânda plătită acuma este de 1%, care se poate urca în proporțiune cu creșterea venitelor designate în pătrimi întregi până la cel mult 4%.

În 3 Decembrie cumpărăm prin mijlocitorul de schimb al bursei din Viena 25 losuri (fl. 2500) pentru regularea Dunării à fl. 130	= fl. 3250—
5% interese din 1 Iulie (152 zile)	= „ 52·78
Courtage $\frac{1}{2}\%$	= „ 1·63
Imposit de circulațiune	= „ —10
	<u>Plătim deci fl. 3304·51</u>

Vindem la bursa din Viena 150 bucăți losuri turcesci*) à fl. 62·50	fl. 9375—
Courtage 5 cr. per piesă	fl. 7·50.
Imposit de circulațiune (efecte străine)	„ 1·20. „ 8·70
	<u>Primim fl. 9366·30</u>

În 21 Octombrie cumpărăm 20 bucăți losuri sârbesci à fl. 35	fl. 700—
2% int. din 13 Ianuarie (277 zile) de fl. 960**)	„ 14·77
	<u>fl. 714·77</u>

În 10 Decembrie vindem nom. franci 5000 (à 48 cr. fl. 2400) obligațiuni de ale căii ferate de Stat bulgare à fl. 108·75	fl. 2610—
6% interese pe 69 zile din 1/10	„ 27·60
	<u>Primim fl. 2637·60</u>

Am ținut să tractăm mai pe larg obligațiunile împrumuturilor de Stat, precum și cele rurale și urbane garantate în parte prin Stat, reproducând întreg buletinul oficial al bursei din Viena, referitor la aceste efecte. Celelalte efecte însă din lipsă de spaț și din cauza uniformității în calculare le vom aminti numai în general, aducând și câte-va exemple de calculat din fie-care grup.

E. Scris. fonc. Cred. com. de c. f. și bănci.

(*Pfandbrief. Comun. Eisenbahncredit-u. Banken-Oblig.*)

După cum am amintit în numărul 5 al Revistei din a. c., scrisurile fonciare sunt titluri emise de către stabilimentele de credit fonciar, și formează o parte din creanța ipotecară a acelor stabilimente asupra bunurilor imobiliare a celui care datorește această creanță. Spre întregirea

*) Interese curente nu se compută. Toate cupoanele nerăscumpărate (din 1 April 1876) trebuie să fie atașate.

***) Au numai un cupon anual de franci 2, scadent la 1/13 Ianuarie. Franci 100 = fl. 48. —

acelui articol mai amintim, că conform legii austriace din 24 Aprilie 1874 acele realități (Vermögensobjecte), cari conform statutelor servesc drept garanție pentru aceste scrisuri fonciare, nu pot fi încărcate (intabulate) din altă parte. Totalitatea acestor realități formează în cazul unui concurs o massă separată, din care sunt a se escontenta în primul rând creditorii de scrisuri fonciare și numai după acea ceilalți creditori.

Mai multe bănci regnicolare acoardă împrumuturi comunale comitatelor și comunelor din țară, unde își estind terenul de activitate, și sunt în drept a emite obligațiuni comunale pe baza acestor împrumuturi până la mărirea pretensiunilor ce rezultă din acest soi de operațiuni. Mai acordează și împrumuturi de meliorațiune la singuratici, precum și la persoane colective (la însoțiri pentru regularea apelor, însoțiri de întreprinderi de edificare și de meliorațiune), pentru scopuri agronomice (canalisări, desecarea apelor, regularea riurilor, etc). Obligațiunile emise pe baza acestor împrumuturi se numesc înscrisuri de meliorațiune (Meliorations-Scheine).

Alte bănci se ocupă cu acordarea de împrumuturi la căi ferate, emițând pe baza acestora, până la mărirea împrumutului, obligațiuni de căi ferate. Scrisurile fonciare sunt toate cotate în procente.

În 17 Aprilie cumpărăm fl. 15,000— scrisuri fonciare de 3% cu premii de ale băncii ipot. austriace em. d. 1880 (Cupon 1 Iunie și 1 Decembre) à fl. 119.70 . . . . . fl. 17955.—
 3% interese pe 136 zile fl. 170.—
 minus 2% imp. de rentă „ 340 . . . . . „ 166.60
 Plătim fl. 18121.60

În 23 Novembre vindem la bursa din Viena fl. 15000— scrisuri fonciare de 5½% de ale I case de păstrare aust. (Cupon 1 Mai și 1 Novembre) à fl. 105.50 . . . . . fl. 15825.—
 5½% interese pe 22 zile . . . . . „ 50.42
 fl. 15875.42
 minus ½‰ Courtage fl. 7.91
 imposit de circ. „ —30 . . . . . „ 8.21
 Primim neto fl. 15867.21

În 2 Ianuarie cumpărăm Cor. 30,000 scris. fonciare de 4½% de ale Cassei de păstrare din Sibiu em. IV. (cupon 1 Martie și 1 Septembrie) à fl. 101 . . . . . fl. 15150.—
 4½% din 1/9 — 121 zile . . . . . „ 226.89
 Plătim fl. 15376.89

F. Oblig. cu prioritate ale căilor ferate.

(*Eisenbahn-Prioritäts-Obligationen*).

Toate prioritățile sunt notate la bursa din Viena în procente, cu excepțiunea priorităților c. f. de Stat de sud 3%, cari sunt notate per piesă. Nominalul obligațiunilor este variu.

In 10 Octobre cumpărăm 10 bucăți priorități de 3% Staatseisenbahn-Gesellschaft (o bucată nom. franci 500; cupon 1 Martie și 1 Septembrie) per bucată fl. 210·75	fl. 2107·50
3% interese de fl. 2400 pe 39 zile	„ 7·80
	<u>fl. 2115·30</u>

In 2 August vindem la bursa din Viena 75 bucăți priorități Graz-Köflach de 4½% Nominal fl. 150, (cup. 1 Ianuarie—Iulie) suta cu 100·75	
75 × 150 = 11250 + 100·75 = fl. 11334·37	
4½% interese de fl. 11250 pe 31 zile	„ 43·60
	<u>fl. 11377·97</u>

minus: ½‰ Courtage fl. 5·66	
Imposit de circulațiune „ —·30	„ 5·96
	<u>Primim fl. 11372·01</u>

G. Obligațiuni div. a altor întreprinderi de transport și

H. Obligațiunile stabilimentelor industriale.

Nu numai societățile de cale ferată, dar și alte societăți de întreprinderi de transport, sunt în drept de a emite obligațiuni pe baza împrumuturilor date; la acestea însă termenul de „Obligațiuni cu prioritate“, care adeseori se folosește, — numai atunci este potrivit aplicat, dacă garanția oferită este ipotecară.

De asemenea emit obligațiuni și societățile industriale, dar împrumuturile acestea numai arareori sunt garantate ipotecar, sau prin pretensiuni ipotecare, cum sunt s. e. Oblig. de 6% Union-Eisen- und Blechfabrik, și oblig. de 4% Böhmische Montan-Hypothekar-Anleihe, etc.

Obligațiunile cuprinse în aceste două grupuri au un nominal variu și sunt cotate în procente. Calcularea se face ca și la celelalte efecte.

În 17 Aprilie vindem la bursa din Viena 25 obligațiuni de ale societății aust. Alpin-Montane o piesă de franci 12500 (Cup. Ianuarie-Iulie) cu cursul de fl. 120.

franci 12500 = fl. 6000 × 25 = $\frac{150,000 \times 120}{100}$ = fl. 180,000.—	
4½% interese pe 106 zile	„ 1,987·50
	<u>fl. 181,987·50</u>

minus: ½‰ Courtage fl. 90.—	
Imp. de circulaț. „ 2·50	„ 92·50
	<u>Primim fl. 181,895.—</u>

I. Acțiuni de ale băncilor.

Toate acțiunile sunt cotate per piesă. Interesele se compută, dela suma vărsată, cu 5% și cu mici excepțiuni dela 1 Ianuarie *anual*; fiindcă cele mai multe acțiuni de ale băncilor au numai un cupon de dividend, a cărui valoare se fixează prin adunarea generală și se rambursează numai după acest termen. Prin urmare la cele mai multe acțiuni se calculează

interesele până în primele luni ale anului curent, dela prima Ianuarie a anului expirat.

In 25 Martie cumpărăm 175 acțiuni Anglo-Bank (val. nom. fl. 120, interese din 1 Ianuarie anul expirat) à fl. 150·50	fl. 26337·50
5% interese pe 444 zile (d. fl. 21,000)	„ 1295.—
Courtage $\frac{1}{2}\%$	„ 13·17
Imposit de circulație	„ 0·70
	<u>Plătim fl. 27646·37</u>

In 21 Martie vindem 10 acțiuni de ale băncii austro-ungare (Nominal per piesă fl. 600, cupon pro Ianuarie și Iulie) à fl. 919.—	fl. 9190.—
5% interese de fl. 6000 pe 80 zile	„ 66 67
minus: $\frac{1}{2}\%$ Courtage fl. 4·59	fl. 9256·67
Imposit de circulație —20	„ 4·79
	<u>Primum fl. 9251·88</u>

In 17 Februarie cumpărăm 50 acțiuni Allg. österr. Bodencredit-Anstalt (Nominal fl. 200, vărsați 40%, interese din 1 Ianuarie a. expirat): à fl. 467.—	fl. 23350.—
5% interese de fl. 4000 per 406 zile	„ 225·56
$\frac{1}{2}\%$ Courtage	„ 11·67
Imposit de circulație	„ —20
	<u>Plătim fl. 23 587·43</u>

BCU Cluj / Central University Library

K. Acțiuni de întreprinderi de transport.

La căile ferate adeseori se emit acțiuni primitive și priorități de acțiuni. Prioritățile de acțiuni, după cum am amintit în articolul din Nr. 5 al Revistei, se deosebesc de acțiunile primitive numai prin aceea, că proprietarul priorității are dreptul la un dividend anual din beneficiul societății, înainte de distribuirea dividendului după acțiunile primitive. Chiar și la disolvarea unei societăți de cale ferată, și la împărțirea sumei de răscum-părare a căii ferate, au adeseori prioritățile de acțiuni întâietate față de acțiunile primitive, astfel că după achitarea datoriilor, adevă după răscum-părarea obligațiunilor de prioritate, din suma de liquidare restantă, primesc mai întâiu proprietarii priorităților de acțiuni valoarea lor nominală, și numai restul îl primesc acțiunile primitive.

Aceste acțiuni încă sunt cotate per piesă. Interesele se compută după valoarea nominală a titlului cu 5% și cele mai multe acțiuni au doue cupoane pe an.

În 17 Ianuarie cumpărăm 10 bucăți acțiuni Ferdinands-Nordbahn (No-minal fl. 1000.— v. c. = fl. 1050 v. a.) à fl. 3360.—	fl. 33600.—
5% interese pe 16 zile de fl. 10500.—	„ 23·33
$\frac{1}{2}\%$ Courtage	„ 17·23
Imposit de circulație	„ —20
	<u>Plătim „ 33640·76</u>

L. Acțiunile stabilimentelor industriale.

În acest grup sunt cuprinse acțiunile soc. de edificare, soc. pentru furnisarea materialului de zidit, soc. montane, electrice, industriale de gaz, mașini, fabrici de metal, zăchar, etc. Acțiunile acestea încă sunt cotate per piesă. Interesele se calculează cu 5% după suma vărsată.

In 15 Ianuarie vindem 109 acțiuni Allg. österr. Baugesellschaft (int. comp. din 1/1 a. exp.) à fl. 108·50	fl. 10850—
5% interese pe 374 zile d. fl. 10,000—	„ 519·44
	<hr/>
	fl. 11369·44
minus : Courtage 7 cr. p. b. fl. 7—	
Imposit de circulațiune . „ —40	„ 7·40
	<hr/>
	Primum fl. 11362·04
	<hr/>

M. Diverse losuri.

Toate losurile cuprinse în acest grup sunt cotate per piesă. Interese anuale se compută numai la losurile pentru nav. dunăreană și cele ale orașului Triest.

Cumpărăm 10 losuri „Credit“ à nom. fl. 100 à fl. 203	fl. 2030—
Courtage $\frac{1}{2}\%$	„ 1—
Imposit de circulațiune	„ —10
	<hr/>
	Plătim fl. 2031·10
	<hr/>

In 23 Martie vindem la cassă 20 losuri de ale societății de nav. dunăreană (nom. unei piese fl. 100 v. c. coupon per 1/7; interese 4% minus 10% imposit = neto 3·6%) à fl. 170—	fl. 3400—
3·6% interese pe 262 zile de fl. 2100—	„ 55·02
	<hr/>
	Primum fl. 3455·02
	<hr/>

În rubrica „Diverse Lose“ a buletinului oficial vienez sunt cotate numai acele losuri, cari s’au emis din partea privaților și societăților cu prealabila încuviințare a ministrului de finanțe.

Afară de acestea însă mai sunt admise spre negociare în Austria următoarele losuri străine, provădute fiind cu timbrarea prescrisă :

I. Din Imperiul german.

1. Oblig. de Stat prusiene de $3\frac{1}{2}\%$ cu premii (emis. d. a. 1855) de nom. 100 Taleri.
2. Idem bavareze de 4% cu premii (d. a. 1866) de nom. 175 fl. s. d. sau 100 Taleri.
3. Idem badense de 4% cu premii (1867) à fl. 175— s. d. sau 100 Taleri.
4. Idem a le căii ferate de Oldenburg (em. d. 1871) de 40 Taleri.
5. Împrumutul c. fer. de Stat Braunschweig (emis. d. 1868) de 20 Taleri.
6. Calea ferată de Stat Sachsen-Meiningen (emis. d. 1870) de 7 fl. s. d.
7. Împrumutul de Stat cu premii Anhalt-Dessau (din 1857) de 100 Taleri.
8. Idem Lübeck (din 1863) de 50 Taleri.
9. Idem Hamburg (din 1866) de 50 Taleri.

II. *Italia*: Losurile crucia roșie italiană emis. d. 1885 à 25 Lire.

III. *Rusia*: Primul împrumut de Stat rusesc cu premii emis. d. 1864 de 100 Ruble.

Al doilea împrumut rusesc de Stat cu premii emis. din 1866 à 100 Ruble.

Împrumutul marelui principat Finlanda emis. din 1868 à 10 Taleri.

IV. *Svedia*: Împrumutul căii ferate de Stat din 1860 à 10 Taleri.

V. *Serbia*: Losurile sârbești. Tabac din 1888 à franci 10.

Aceste losuri au trebuit să fie prezentate spre timbrare în decurs de 30 zile adevă de la 1 până inclusive 30 Maiu 1889 conform legii din 28 Martie 1889.

Iuliu Popescu.

Bani de hârtie.

Traducere după *S. u. R. Z. de I. V.*

Banii de hârtie nu trebuiesc comparați cu aurul și argintul, intru-cât ei n'au nici cea mai mică valoare internă. O piesă de 20 coroane în aur își păstrează valoarea și dacă o topim, și nimic nu se mai vede din imprimare. Fiorinul de argint încă conține argint în valoare de cel puțin 55 cruceri așa încât la banii de aur și argint însuși metalul brut represintă valoarea întreagă, sau partea cea mai mare din valoarea ce o are în circulațiune. Cu totul altfel este la banii de hârtie, al căror material brut, hârtia, n'are nici o valoare, și numai prin acea împrejurare câștigă valoarea, că o oarecare corporațiune bine situată, ce se bucură de încredere, emite banii de hârtie, garantând răscumpărarea lor cu un preț fix. Această promisiune de plată imprimată pe banii de hârtie și siguranța că va fi ținută, dau valoarea banilor de hârtie. Recunoscând aceste recerințe, ministrii de finanțe din toate țările au convenit de mult, că trebuie ținută o acoperire în metal în casele corporațiunilor, ce emit bani de hârtie, pentru a fi primiți aceștia ușor de public și a fi prețuiți și plătiți întocmai ca banii de metal. Cel mai sigur ar fi, ca pentru fiecare notă de hârtie, ce se pune în circulațiune, să se depună valoarea întreagă în casă, și ori când să se schimbe. Pentru banii de hârtiei ce se edau de un stat, ajunge și o acoperire ceva mai mică în aur, cu considerare la celelalte proprietăți de valoare în teritorii, păduri, edificii publice, etc., la tot cazul se crede solid statul, la care banii de hârtie au acoperire în casele statului de cel puțin jumătate. Dar chiar și bogata America e departe de aceste principii solide; de present ea are în circulațiune în sumă rotundă 347 mil. dolari, așa numite note de stat verzi (greenbacks), 344 mil. dolari certificate în argint și 137 mil. dolari bani de te-saur, la olaltă 828 mil. dolari de hârtie. Pentru schimbarea acestora dispune guvernul numai de 100 mil. dolari în aur, și uneori a scădut această rezervă mult sub 100. Este deci evident, că guvernul nu poate la nici un cas să-și îndeplinească promisiunea de a schimba ori și când banii de hârtie în aur. Ar schimba

primele 100 mil. dolari, dară pentru celelalte 728 nu mai rămâne aur. Străinătatea nu primesce bucurosi bani de hârtie; nord-americanii nu pot plăti cu greenback-ii lor mărfurile ce le cumpără din Europa, ci trebuie să trimită aur. De fapt vine foarte mult aur din America de Nord în Europa. Când durează mult așa o stare bolnavă, se naște o diferență de preț între aur și hârtie; la început se plătește pentru 100 dolari de aur poate 101 sau 102 de hârtie, adică 1 până la 2 procente agio, alteleori mult mai mult.

Pe timpul războiului nordamerican de independență 1 dolar de argint valora 1000 dolari de hârtie. Lui Napoleon I îi era groază de banii de hârtie și-i numea „ciuma popoarelor“. În Austria fusese într'un timp o situație tristă în privința aceasta; banii de hârtie scădură până la $\frac{1}{3}$ și $\frac{1}{5}$ din valoare. În Rusia se reduceră în 1806 până la 24%, iar din 1816 și-au susținut valoarea întreagă. În Franța nu s'a ivit nici un disagio pe timpul resbelului din 1870.

Suma, până la care să se emită banii de hârtie, e limitată. Banca imperială germană poate emite note până la 295 milioane. Pentru tot ce trece peste această sumă are să plătească dare ca și la noi.

O mare estindere au luat în America nordică băncile de emisiune. În prezent sunt peste 3700. În Prusia se ivesc cele dintâiu bănci de note pela 1850.

Pe timpul revoluțiunii franceze prețuiau 100 franci de hârtie numai 1 franc în aur; Austriecii încă ar pute spune multe despre agiul aurului. Nu de mult era în Austria un agio respectabil pentru argint. Încă în anii 1864—1865 se calcula la plata acțiunilor Lemberg-Cernăuți, ce sunau în argint, un agio de 46%. Pe la anii 50 ajunsesem la un agio de 58% la argint, 65% la aur și la galbini 70%. Imperialii rusesci au variat în interval de câteva zile dela fl. 11.— până la fl. 13.50.

Surogatul de bani în forma banilor de hârtie s'a introdus mai întâiu în China și de aci a venit în Europa. Valoarea banilor de hârtie zace mai ales în speșele de producție eftine și în ușurința transportului. O valoare internă reală le lipsesce. De aci provine uneori disagiul, a cărui urcare și scădere cauzează pagube enorme în țări cu valută neregulată. Într'o țeară cu disagio nu se poate desvolta un comerț regulat, fiind acesta numai o speculă basată pe creșterea și scăderea agiului. O mare emisiune de bani de hârtie eserecită natural un efect esențial asupra agiului. S'ar putea ajuta prin reducerea banilor de hârtie și detragerea lor din circulațiune sau fixarea disagiului, adică a relațiunii.

Nobilitarea circulațiunii banilor prin introducerea comerțiului de gir și chek merită să fie amintită ca o recerință modernă a vieții comerciale. Dar pe lângă tot progresul pe terenul tehnic, ce priveste regularea mijloacelor de plată, ne aflăm pe cea mai primitivă treaptă. În Austro-Ungaria tot mai ținem la număr, în loc de a trece la un sistem de compensațiune mai practic. Pe când în America circulează anual sute de miliarde prin check, pe când în Anglia fiecare om de ceva poziție poartă în buzunar cartea

cu check-uri și plătesce în hotel, în cafenea, numai cu check-uri, noi ne aflăm pe o treaptă încă aproape patriarhală, și circulațiunea banilor e mai numai în natură. Noi încă tot purtăm banii de metal incoace și încolo ca Negrii „Kaurii“ (un feliu de melc), ce le servesc de numărar.

Reuniunea funcționarilor de bancă.

Mai bine de un an a trecut de când pentru prima oară 'mi-am permis să sulevez în coloanele „Tribunei“ idea înființării unei reuniuni a funcționarilor dela băncile noastre. În același timp apoi pe cale privată am circulat pe la mai mulți funcționari o scrisoare prin care rugam pe un fruntaș funcționar de bancă să se pună în fruntea mișcării pentru-ca idea faptă să se facă.

Dacă scrupulele unor colegi au stinginit și apoi au înmormântat acțiunea de atunci, — totuș a rămas succesul moral, căci ideea înființării reuniunii a câștigat teren.

În inima entusiastilor funcționari aplicați pe la băncile noastre clo-cote dorul de a vedé cât mai în grabă realizarea acestei idei. Și dacă acest dor nu și-a căutat expresie pe calea publicității, el se spune cu glasul lui cald la toate convenirile unde se întâlnesc 2—3 funcționari și se comunică sincer prin corespondența privată ce se schimbă între colegi.

Eu am tot așteptat să véd pe alteineva tălmăcind publicului mare dorința aceasta a funcționarilor de bancă.

Deodată cu svonul despre apariția „Revistei Economice“ mi-a înviat însă din nou nădejdea, că acum o să se discute și apoi o să se alcătuiască „reuniunea“, căci acum avem un organ de specialitate, avem un adăpost propriu al intereselor noastre economice, acum o să ne vedem mai bine și de ale noastre. Casă avem, numai masă să ne facem! Am căpătat casa de-a gata și noi — *nici plătiți*, nu ne îndurăm să ne facem masă!?. .

În situația aceasta nu e mirare că nime nu a sulevat din nou — aici la noi acasă, în „Rev. Econ.“ — chestia înființării unei reuniuni a funcționarilor de bancă.

La indemnul mai multora din nou îmi permit să o aduc în vorbă, doar de data asta o fi într'un ceas mai cu noroc!

Cei chemați ca să înceapă mișcarea pentru înființarea reuniunii, în prima linie sunt funcționarii de bancă cu directorii în frunte. Toți, credem, își cunosc chemarea, își simțesc neajunsurile și știu înbunătățirile de care au lipsă. Asupra acestora dar nu mai insistăm. Binefacerile, avantajele *însoțirii* asemenea toți credem că le știu, căci în cercul lor trăiesc, pentru avântul acelora s'au dedicat. Și apoi dacă ne scim însufleți pentru însoțiri care lucră pentru binele public, și dacă ne dăm obolul și ne jermim puterile pe altarul însoțirilor de obște, să nu ne putem însufleți, să

nu contribuim pentru înființarea și susținerea unei însoțiri, unei reuniuni cu menirea ca să ne apere *propriile* noastre interese, ca să ne dea scoală necesară carierii noastre, ca să ne sălășluiască aspirațiile și dorul nostru de progres? Să nu ne însufețim pentru înaintarea noastră când scim că noi suntem garda primă, și durere! — doar singura până acum, căreia îi s'a incredințat susținerea și falfăirea mândrului steag auriu al economiei naționale? Ori doar cifrele ne-au înmormântat avântul, și materia cu care lucrăm ne-a sdrobit calea spre ideale? Nu se poate! Căci economia în general dar cu deosebire până când e națională are la bază idealismul cel mai curat, humanismul cel mai larg.

Când am ajuns să numărăm peste 200 muncitori cinstiți în ogoarele băncilor noastre, când lângă noi în imediată apropiere și gată pentru ori ce sprijin avem 4--500 bărbați aleși — membrii direcțiunilor și a comitetelor de supraveghiere —, am păcătuț greu să nu ne dăm mâna, să nu ne punem sub steagul unei reuniuni care ne-ar da povețe de mamă, ne-ar fi dascăl iscusit și sprijin valoros noue și prin noi întreg poporului român.

Numai *voință* să avem, căci înființarea și susținerea unei reuniuni e necrezut de ușoară. Să facem de probă o mică socoată, căci doar noi suntem oamenii socoților :

Noi contemplăm trei feluri de membrii, respective patru și anume: pe vieață, fondatori, ordinari și onorari. În șirul prim ar veni bărbații cari ar contribui odată pentru totdeauna cu o sumă mai mare s. e. 100 fl.; în al doilea băncile și societățile noastre economice și eventual alți bărbați, cari ar contribui anual ȳicem s. e. cu câte 5 fl., și în șirul al treilea ar veni funcționarii de bancă și eventual alți funcționari angațeați pe la întreprinderi economice, cari ar contribui anual, ȳicem cu câte 2 fl., și în fine onorari cari ar contribui anual cu suma de câte 1 fl. eventual mai puțin. Ca să nu aparem optimiști în socoteli, la început nu socotim nici un membru pe viață; socotim numai 100 fondatori (doar avem 75 bănci!) à 5 fl. = 500 fl.; cel puțin 200 ordinari (doar Nr. funcț. dela bănci e mai mare!) à 2 fl. = 400 fl.; onorari 100—150 cu câte 1 fl. și mai puțin ȳicem 100 fl. Total am avé 1000 fl. venit anual! La acesta s'ar mai adauga de sigur donațiuni, venite din alte isvoare, dar deocamdată suma acestora nu o fixăm. Avënd odată „nervus rerum gerendarum“, avënd preste 1000 fl. anual, s'ar puté întocmi un birou permanent al reuniunii care ar îngriji ca activitatea reuniunii să nu stagneze nici odată.

„Revista Economică“ credem că cu dragoste ne-ar adăpostí și pentru interesele reuniunii, cu plăcere ne-ar pune la dispoziție câteva coloane.

Ca să ne convingem cu toții despre imperativa trebuință a unei reuniuni amintim aici, așa numai în fuga condeiului, unele chestiuni, la care numai întovărășiți putem aștepta soluțiuni favorabile.

1. crearea unei biblioteci speciale economice, 2. regularea fondurilor de pensiune, 3. ameliorarea eventual *relativa* uniformare a contabilității, 4. înlesnirea ocupării posturilor, 5. discuții și îndrumări în domeniul economiei naționale, etc.

În legătură apoi cu conferențele delegaților băncilor noastre s'ar pute pertracta chestiuni de interes public, și multe chestiuni ar fi de discutat în domeniul economic!

Despre avantajile personale ale funcționarilor de bancă nici nu mai amintim — căci fiecare credem că le poate pătrunde.

Când scopul e atât de sublim credem, că vom nisui cu toții pentru înființarea reuniunii funcționarilor de bancă. La lucru dar!

V. C. Osvadă.

LEGISLAȚIUNE.

Responsabilitatea membrilor de direcțiune față de acționari.*) Acționarii singuratici, ca atari, nu pot trage direcțiunea respective pe membrii aceleia la responsabilitate; adevă nici un acționar nu este îndreptățit a pretinde prin proces restituirea daunelor, ce le-a suferit ca acționar, în urma actelor ilegale ori contrare statutelor săvârșite prin direcțiune. Dreptul de a face direcțiunea responsabilă îl are acționarul numai, dacă dauna a suferit'o într'o afacere încheiată personal cu direcțiunea, ca reprezentant al societății; în cazul acesta însă respectivul nu figurează ca acționar, ci ca a treia persoană.

Acționarii își pot exercia, în sensul §-ului 176 al L. C., drepturile, ce le compet, numai în adunarea generală. Numai *aceasta* este chemată, a trage direcțiunea respective pe membrii aceleia, pe baza §-ului 189 al L. C., ori pe vre-o altă basă, la responsabilitate; spre care scop acționarii, cari reprezintă a de cea parte a acțiunilor sunt îndreptățiti, pe baza §-ului 178 al L. C., a cere convocarea adunării generale.

Tragerea la responsabilitate a direcțiunii ori a singuraticilor membri din direcțiune o poate *propune* în adunarea generală ori și care acționar; dar propunerile concrete relative la acest obiect trebuie subșternute în modul și în termenul fixat în statute. În legătură cu obiectul de pe tapet s. e. la desbaterea raportului anual al direcțiunii ori al bilanțului, din contra, tragerea la responsabilitate a direcțiunii se poate propune și verbal.

Propunerea aceasta adunarea generală o poate ridica, intrucât stă în nex causal cu cesiunea de sub desbatere imediat la valoare de conclus, dar o poate și amâna până la adunarea generală proximă.

Pentru-ca adunarea generală să poată *rezolva în merit* propunerea relativă la tragerea la responsabilitate a direcțiunii se *recere* ca:

1. să se expună actele respective intrelăsările ilegale ori contrare statutelor, prin săvârșirea cărora s'a causat acționarilor daună;
2. să se statorească mărimea daunei;
3. să se releveze dacă dauna a causat'o direcțiunea întregă ori numai singuraticii membri ai aceleia.

*) Specimen din: „Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune“ de A. Kormos, traducere autorizată de Constantin Popp. Sibiu, 1899.

Dacă pe baza propunerii prezentate și după ascultarea acușăților, adunarea generală decide a trage direcțiunea respective pe membrii singuratici ai aceleia la responsabilitate, atunci respectivii sunt a se provoca, înainte de toate, la restituirea daunei cauzate; dacă aceasta nu are succes atunci e a se procede conform §-lui 197 al L. C., care conține următoarele :

„În procesele intentate direcțiunii ori comitetului de supraveghiere, pe baza unui conclud al adunării generale, societatea are să fie reprezentată prin plenipotențiati aleși de adunarea generală.

Întrucât adunarea generală din vre-un motiv oarecare n'ar fi ales pe plenipotențiati amintiți, atunci aceia se denumesc prin tribunalul competent, din oficiu“.

Dispozițiunea aceasta a legii însă se aplică numai, dacă procesul de desdaunare se intentează *tuturor membrilor* din direcțiune. Pe când dacă se trag la responsabilitate numai singuraticii membri ai aceleia și procesul de desdaunare se intentează numai acestora, atunci nu, fiind-că în cazul acesta membrii neinteresati ai direcțiunii sunt și în procesul acesta reprezentanți legali ai societății.

Deasemenea nu se aplică §-ul acesta nici atunci, când înainte de a se fi decis intentarea procesului de desdaunare, membrii direcțiunii au demisionat ori au fost amovați, și locurile devenite vacante au fost împlinite prin membri noi aleși, fiind-că societatea dispune și în cazul acesta de reprezentanți legali și permanenți, neinteresati în cauză.

Întrebare e cine are să ceară dela tribunalul competent, în cazul §-ului 197 alinea a doua, exmiterea din oficiu a plenipotențiatiilor, cari să represinte societatea. Nu incupe indoială, că obligămentul acesta se poate impune și direcțiunii; dar este în interesul societății, ca afacerea aceasta să nu se încredințeze aceloră, contra căroră este îndreptată procedura.

În cazul present credem a nu fi contra dispozițiunilor §-ului 186 al L. C., conform căroră, față de autorități și a treia persoană, societatea represintă direcțiunea, dacă cererea din cestiune se înaintează tribunalului competent subscrisă de president, notar și verificători, și instruată cu protocolul original al adunării generale.

COMERCIU.

Comerțul de cereale.

Între diferitele ramuri comerciale, cel mai dezvoltat și mai important în toată lumea este comerțul de cereale. Importanța ce i-se dă se vede destul de bine din măsurile vamali luate de guvernele tuturor țerilor, iar politica colonială este în legătură strinsă cu comerțul de cereale.

Fiind-că comerțul de cereale dă impulsul cel mai puternic tendințelor pentru ameliorarea agriculturii și desvoaltă în cea mai mare măsură o mulțime de întreprinderi economice și industriali, este necesar, ca și noi Românii din Austro-Ungaria, ca un popor agricol, să-i dăm mai mare aten-

țiune, de cum am făcut în trecut, și să nu fim nepăsători față de acest comerț, care a fost și este unicul mijloc pentru o mulțime de străini spre a-și aduna în scurt timp capitalii considerabile, pe cari le fructifică cu dobânzi admirabile.

Ungaria și România sunt țările cele mai productive în cereale; despre ele se dicea odinioară, că sunt grânariile Europei; acum însă Rusia și alte țări, prin dezvoltarea lor agricolă, le fac concurență considerabilă, iar de vr'o câțiva ani încoace America, unde agricultura a făcut progresul cel mai mare, — face concurență piețelor de cereale din Europa, și se vede, că de la comerțanții de cereale americani depinde și fixarea prețurilor pe piețele europene.

În fața acestei situațiuni datori suntem și noi Români a da mai mare atențiune comerțului de cereale și prin aceasta a da țeranului român impulsul de a se interesa mai mult de ameliorarea productivității pământului.

Chipul, cum s'a făcut de noi Români comerțul de cereale, face pe mulți a crede, că acela a fost aproape desconsiderat, dar aceasta desconsiderare este numai aparentă, căci în faptă, putem dice, nici un comerț nu a fost atât de bine îmbrățișat de Români, ca comerțul de cereale. Dar condițiunile primitive în cari s'a făcut din partea oamenilor nostri ne îndreptătesc a constata, că dobânzile realizate din exploatarea comerțului de cereale sunt de tot neînsemnate pe lângă venitul colosal de care se bucură comerțanții străini prin exploatarea lui într'un chip sistematic și bine organizat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Teoria pentru divisiunea muncii pe acest teren a rămas cu totul desconsiderată, iar pe asociare în acest comerț nu s'a pus nici un pond, din care cauză nici nu s'a putut face progres în aceasta direcțiune.

Țeranul nostru fiind avisat numai la puterile sale proprii, este silit a-și valora produsele pământului său astfel, încât munca și cheltuiala împreună cu cultura pământului de multe ori sunt mai mari decât valoarea produselor recoltei sale. La aceasta contribuie starea primitivă a culturii pământului, precum și indiferența ce se arată față de introducerea unui sistem mai practic și mai modern pentru comerțul de cereale. E drept, că pe unele locuri comerțul de cereale a început a fi îmbrățișat mai bine și de Români, dar plasând comerțanții nostri numai capitalii mici în acest comerț, și lucrând fiecare pentru sine, venitele realizate de dânsii sunt proporțional cu mult mai mici, decât a comerțanților cu capitalii mari. Fiind-că magazinele și personalul costează proporțional la un comerț mare mai tot atâta cât și la un comerț mai mic, este evident, că prin asociare de capitalii se poate realiza și un venit mai mare. Spre ilustrarea acestor împrejurări îmi iau voie a produce și câte-va exemple:

Ion Stan cumpără în Octomvrie 100 mm. duble de cucuruz necurățit	
à fl. 3	fl. 300.—
Magazinul propriu îl costează socotind interesele dela valoare	„ 70.—
Alte cheltuieli	„ 36.40
	<hr/>
Suma erogatiunilor fl.	406.40

Vinde cucuruzul după crescământ de 30%.

130 mm. à fl. 3.50	fl. 455.—	
Tulei (cioclozi) rămași	„ 5.—	fl. 460.—

Rămâne venit curat fl. 53.60

O societate cumpără în Octomvrie tot în același magazin 500 mm. duble de cucuruz à fl. 3 . . . . . fl. 1500.—

Magasinul	„ 70.—
Alte cheltueli	„ 130.—

Suma erogățiunilor . . fl. 1700.—

Societatea în Aprilie a. c. vinde cucuruzul după crescământ de 30% adecă 650 mm. à fl. 3.50 . . . . . fl. 2275.—

Tulei rămași	„ 25.—	fl. 2300.—
------------------------	--------	------------

Rămâne venit curat „ 800.—

Așadar pe când comerțul în mic a realizat un venit de 53 fl. 60 cruceri, pe atunci comerțul în mare a adus un venit de 160 fl. la 100 mm. duble de cucuruz.

Luând în considerare, că la comerțul en gros speșele sunt proporțional mai mici, căci sfărmitul cucuruzului se poate face cu mașina de vapor, iar transportul de cantități mai mari se poate face mai ieftin pe apă sau pe uscat, nu mai încapă nici o îndoială că comerțul de cereale în cantități mai mari e mai avantajos, și încă chiar și din aceea cauză, pentru-că concurența între comercianți e mai mică.

Nu știu să fi existat la Românii noștri vr'o societate stabilă pentru comerțul de cereale; numai în Satul-nou s'a făcut o încercare, înființându-se o societate comercială ocașională cu capital de fl. 4000, care în timp de 8 luni a realizat un venit de aproape 900 fiorini. Aceasta societate, dacă se mai susținea încă o lună, ar fi realizat un venit curat de circa fl. 1500.

Lipsind însă spiritul de întreprindere și de asociare la Românii noștri, atari societăți comerciale până acum nu s'au înființat, ceea-ce are urmări destul de regretabile pentru noi, căci tot profitul realizat din comerțul de cereale se strecură în buzunariul străinilor. Numai în acest chip am putut vedé, că o mulțime de străini, veniți înainte cu câți-va ani fără nici o avere din Galiția, acum au palate pe la orașe și moșii domnești.

Comerțul de cucuruz aduce venit sigur, dar și cel de grâu, ovés, etc. nu este împreunat cu risc, căci cumpărându-se grâu, ovés, săcară, orz, etc. la seceriș, prețul acestor soiuri de cereale totdeauna crește în proporțiune cu consumațiunea.

Comerțul de cereale, excepționând unele incidente neprevădute, numai în acel cas poate fi riscat, când se fac speculațiuni de bursă hasardate, vândând cantități de produse, ce nu se află în magazin, ori când în speranță de a obține prețuri și dobândi mari, ținem produsele și nu le vindem.

E de însemnat, că comerțul de cereale se poate face nu numai pe timpul recoltei, ci preste anul întreg, căci cerealele cumpărate după trecerea sezonului mare, cum se țice, încă se pot vinde cu bună dobândă.

Din toate aceste rezultă, că acest comerț trebuie exploatat și de noi cu mai mare interes, fiind-că capitaliile plasate în acest comerț sunt cu mult mai rentabile decât capitaliile plasate în acțiuni pe la institutele de bani, iar risicul încă e mai mic ca la alte operațiuni comerciale.

Acest comerț ar prospera mai bine, dacă capitaliștii noștri s'ar asocia, înființând societăți comerciale ocazionale, pe acțiuni sau cu quote.

Prin exploatarea acestui comerț nu numai am valora capitaliile noastre cu o dobândă mai mare, ci am deschide calea și oamenilor noștri, ca să-și poată câștiga pâinea prin aplicare la astfel de întreprinderi, și cu timpul vom avea mulți oameni calificați în aceasta branșă.

Societăți pentru exploatarea comerțului de cereale se pot înființa în fiecare comună, însă unde comunicațiunea și transportul sunt mai bine concentrate, ar fi consult să se înființeze societăți pe acțiuni cu capitalii mai mari. După cât știm, cele mai acomodate centre pentru comerțul de cereale sunt unele comune din fostul confiniu militar bănățean, unde fiind pământul mai productiv, și fiind-că transportul de cereale se poate face pe Dunăre cu spese mai mici, comerțul de cereale a luat o dezvoltare mai mare ca în alte părți. Comune ca Cubinul, Alibunar, Satul-nou și Uzdin sunt centre neîntrecute pentru comerțul de cereale, dar fiind poporul român din aceste părți crescut în spirit grănițeresc, unde fiecare lucră pentru sine și cam pe ascuns, ca nimenea să nu știe ce are și ce nu are, un particularism regretabil, apoi lipsa spiritului de asociare, sunt cauzele cari au pus pedeci înființării societăților de aceasta natură.

De câți-va ani încoace se vede o înclinare pentru asocieri și între conducătorii poporului din aceste părți; și dacă s'ar afla oameni energici cari să ieie inițiativa pentru înființarea de societăți comerciale pentru cereale, rezultatul ar fi de bună seamă foarte favorabil.

Ar fi timpul suprem să ne interesăm mai mult și pentru exploatarea acestui comerț, făcând fără amânare pașii de lipsă pentru înființarea societăților comerciale de cereale, fiind chemați în rândul prim chiar conducătorii băncilor noastre a lua inițiativa în aceasta privință.

Nepăsarea, ca să nu țicem indolența, ce a dominat până acum, trebuie să dispară dintre noi, ca astfel să vedem și pe ai noștri oameni ridicând palate și cumpărând moșii, cum au făcut alții în Budapesta și în provincie.

S a t u l - n o u .

P. Stoica.

AGRICULTURĂ.

Producțiunea de bucate în lume în 1899. Pe baza rapoartelor consulilor austro-ungari din întreagă lumea și a referenților economici din patrie, ministrul nostru de agricultură a dispus să se evalueze producțiunea de bucate în 1899, cum și lipsa probabilă, ce poate să urmeze.

Pe baza acestor constatări secerișul din a. c. abia a dat cele necesare pentru îndestulirea deplină a consumului în 1899—1900. Aproximări pentru viitor nu e speranță să se poată face, iar provisiunile din trecut nu sunt așa mari precum s'a presupus. În țările de pe țărmii Africei, de unde în fiecare an se făcea export de bucate, în urma secerișului nefavorabil din acest an încă se constată un deficit. Și e întrebare, că barem cucuruzul și cartofii da-vor recoltele, ce până de curind promiteau. În cas contrar deficitul s'ar presenta pe întreagă linia.

Resultatul secerișului din întreagă lumea în a. c. deci abia se poate numi normal, și asemănându-l cu cel din anul trecut arată o scădere însemnată nu numai în Europa, ci așa zicând peste tot, chiar și în statele transoceanice.

Recolta de grâu din anul trecut a fost circa 980 milioane hectolitri, cea din a. c. numai 870 milioane hectolitri; secara a dat a. tr. 500 mil. hctl., în a. c. 450—455 mil. hctl.; orzul a dat a. tr. 335—340 mil. hctl. în a. c. 312 mil. hctl.; ovėsul în a. tr. 940—950 mil. hctl., în a. c. 910—915 mil. hctl.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Reasumând datele din a. c. față de cele din a. tr. ni-se presentă icoana următoare: Secerișul a fost mai slab cu:

100—110	milioane hectolitri grâu,
45— 50	" " secară,
23— 28	" " orz,
30— 35	" " ovės.

Conform acestor date și în considerațiunea provisiunilor, lipsa faptică în 1899—1900 ar da un deficit:

la grâu	de 33—35	milioane hectolitri,
" secară	" 17—19	" "
" orz	" 33—34	" "
" ovės	" 14—15	" "

Deficitul total la spicoase se evaluează cu circa 97—102 mil. hctl.

Între țările, cari vor exporta bucate în anul acesta se numără și: Ungaria cu Croația și Slavonia, cum și România, și adecă vor exporta grâu, secară, orz, ovės și cucuruz.

Din conspectul general cu privire la producțiunea de bucate în anul acesta vom scoate unele date mai însemnate relativ la Ungaria, Austria și România, cu care ne ocupăm din alt punct de vedere și la alt loc.

Ungaria. După doi ani slabi, în anul acesta am avut o recoltă mijlocie. Din recoltele slabe ale anilor trecuți, abia ne-au rămas ceva pro-

visiuni; deci cu atât mai puțin se poate spera ca Ungaria să iee parte la campania economică curentă, și aceasta e cu atât mai probabil, că și stațiile cari concurează la export cu ea, anume Rusia, România și Bulgaria, în 1899—1900 vor avé la dispozițiune bucate de exportat cu 50% mai puține ca în alți ani.

Recolta grâului nostru din acest an întrece rezultatul a. precedent cu mai mult de 2 milioane măji metrice, se ridică deci la 37·3 mil. măji m. cu o greutate de 76—78 kgr. de hectolitr. Greutatea mijlocie a secării este de 72 kgr. de hectl. și întreagă recolta se evaluează la 12 milioane măji m. Greutatea mijlocie a orzului este 65—66 kgr. la hectl., și recolta totală se socotesce a fi de circa 12·6 milioane măji m. Greutatea mijlocie a ovėsului este 45—46 kgr. de hectl., și s'au recoltat 11·25 milioane măji m.

În *Croația* și *Slavonia* recolta de grâu, de secară și orz a fost ceva mai slabă decât în anul trecut, și anume: a grâului și secării cu circa 20%, a orzului cu 5%, iar a ovėsului a fost mai bună cu 10—12%. Prospectivele pentru recolta cucuruzului în Ungaria, Croația și Slavonia sunt bune; totuși această recoltă va fi mai slabă ca în a. trecut, când am avut 37.645,613 măji metrice, iar în a. c. vom avé numai circa 33—34 mil. măji m.

Pe teritorul coroanei ungare se vor întrebuința pentru consum, pentru sēmēnat și spre scopuri industriale următoarele cantități de bucate:

grâu	26—28 milioane măji metrice,			
secară	10—11	"	"	"
orz	8—9	"	"	"
ovēs	10—11	"	"	"

Pentru campania din 1899/1900 (pentru export) vom avé următorul prisos:

grâu	12—14 milioane măji metrice,			
secară	2—3	"	"	"
orz	4—5	"	"	"
ovēs	2—4·5	"	"	"
cucuruz	2—2·5	"	"	"

În anul trecut (din 1 Iulie 1898—30 Iunie 1899) s'au exportat:

grâu	3.309,172 măji metrice,		
făină	5.161,778	"	"
secară	1.559,953	"	"
orz	3.922,055	"	"
ovēs	2.258,870	"	"
cucuruz	2.801,318	"	"

În același period s'au importat:

făină	2.013,472 măji metrice,		
secară	43,594	"	"
orz	138,176	"	"
ovēs	127,578	"	"
cucuruz	960,145	"	"

Austria. Conform rapoartelor ministerului austriac de agricultură recolta spicoaselor din a. c. a fost mijlocie. Ea se evaluează astfel:

grâu	11—12	milioane	măji	metrice,
secară	18—19	"	"	"
orz	13—13·5	"	"	"
ovės	18—18·5	"	"	"

În anul trecut:

grâu	12·8	"	"	"
secară	20·2	"	"	"
orz	13·8	"	"	"
ovės	18·7	"	"	"
cucuruz	4·2	"	"	"

Chiar și în anii cei mai buni Austria e silită să importeze bucate.

Partea cea mai mare a bucatelor — chiar și până la 80% — o importează din Ungaria.

Austria va avé lipsă în 1899/1900 de vr'o 25—26 milioane măji metrice grâu, 21—23 mil. m. m. secară, și de 19—20 mil. m. m. ovės. Cucuruz s'a consumat în a. tr. 14—16 mil. m. m. Va trebui deci să importeze: grâu și făină 13—15 mil. m. m., secară 3—4 mil. m. m., orz 3—4 mil. m. m., ovės 2—3 mil., și cucuruz 8—9 mil. m. m.

În jumătatea I-a an. 1899, Austria a importat din Ungaria:

grâu	622,982	măji	metrice,
făină de grâu	6,351	"	"
secară	201,092	"	"
orz	53,588	"	"
ovės	65,118	"	"
cucuruz	787,636	"	"

Între articolele de export ale Austriei singur orzul a jucat un rol precumpănitor. Din acesta s'a exportat în I jumătate a an. 1899: 1.086,143 măji metrice, pe când s. e. în 1894: 4.178,356 m. m.

În a. trecut Austria și-a acoperit partea cea mai însemnată a lipsei de grâu și secară din Rusia și România, în parte și din Germania și America; cucuruzul a fost adus din România și Rusia, fiindcă în Ungaria încă a fost lipsă atât de spicoase cât și de cucuruz.

România. Anul 1899 pentru România a adus o mare lovitură, și cu deosebire în ce privește recolta spicoaselor nu ne putem închipui să fi avut România un an mai nefavorabil. Recolta grâului se evaluează în a. c. la 8 milioane hectolitri, provisiunea din a. trecut la 2 mil. hl., în suma rotundă de 10 mil. hl. Din această cantitate se vor puté exporta circa 50%, în cas că cucuruzul isbutese.

În anul trecut s'au exportat via Sulina la Germania, Anglia, Franca, Holandia, Spania, Italia, Belgia și Elveția:

grâu	7.018,100	hectolitri,
secară	2.051,300	"
cucuruz	12.851,000	"
orz	6.175,000	"
ovės	1.566,000	"

În cantitățile aceste nu este computat exportul în Austria, care a fost mult mai însemnat.

Exportul de făină al României, anume în Turcia, în timpul din urmă s'a ridicat în mod însemnat. În a. c. însă și exportul acesta va rămâne la un nivel scăzut.

Dacă recolta cucuruzului încă nu va corespunde așteptărilor, se poate întâmpla ca România să fie silită a importa și bucate, cu deosebire grâu de sămână, cum a importat deja nutreț pe sama vitelor.

*

Producțiunea grâului în România. După statisticele agricole, întocmite de ministeriul agriculturii recoltele grâului din cei 5 ani din urmă au fost în următoarele cantități:

anii	hectare	hectolitri
1893	1,303.590	21,406.400
1894	1,392.660	15,360.100
1895	1,438.000	25,139.900
1896	1,505.210	25,088.700
1897	1,595.090	12,844.300
1898	1,533.600	20,600.100

Mijlocia recoltei grâului în țeară este deci de 20,000.000 hectolitri anual. Estimațiunile generale din anul curent, fiind de 70% compromise, rezultatul producțiunii de 30% nu va fi decât circa 7,000.000 hectolitri, o lipsă deci de 13.000,000 hectolitri. Mai adăugând depoul rămas din anul trecut, estimat la circa 1,000.000 hectolitri, rămân bruto circa 8,000.000 hectolitri. Scăzând din suma aceasta pentru sămână necesară în toată țeara . . . . . 2,000.000 hectl.

pentru București, cari consumă anual 200,000 chile grâu, deci 1,500.000 „

ar rămâne netto 4,500.000 hectl.

grâu disponibil pentru consum, fiind cantitatea aceasta până la recolta anului viitoriu absolut insuficientă, importul de grâu este inevitabil. *

*

Culturele și recolta României din anul 1899 în comparațiune cu acele din cei 5 ani din urmă. Ministerul agriculturii, industriei, comerțiului și domeniilor din România a evaluat în timpul din urmă întinderea sămânăturilor și a producțiunii recoltelor pentru grâu, secară, orz, ovės, rapiță și în din anul agricol 1898-99. Evaluarea s'a făcut pe județe; iar datele statistice au fost culese pe calea primăriilor din toate comunele țerii. Această statistică agricolă ajunge la următorul rezultat:

În țara întregă în 1899 s'au cultivat

			s'au recoltat:	mijlocia la Ha.		
cu grâu	1.661,360	Ha.;	9.184,930	Hl.;	5.5	Hl.
„ secară	189,340	„	700,700	„	3.7	„
„ orz	638,670	„	1.600,920	„	2.5	„
„ ovės	310,210	„	2.204,410	„	7.1	„
„ rapiță	38,260	„	160,280	„	4.2	„
„ în	20,860	„	12,130	„	0.6	„

Mijlocia pe cei 5 ani din urmă în asemănare cu an. c.:

			s'au recoltat:	mijlocia la Ha.
cultivat cu grâu	1.476,910 Ha.;	19.606,600 Hl.;	13·3 Hl.	
„ secară	207,970 „	2.936,400 „	14·1 „	
„ orz	610,330 „	8.596,000 „	14·1 „	
„ ovės	281,910 „	4.396,300 „	15·6 „	
„ rapiță	44,200 „	477,630 „	10·8 „	

Din aceste date rezultă, că diferența în *minus* între recolta anului de față și între media producțiunii din ultimii 5 ani este următoarea:

la grâu de	10.421,670 Hl.;	8 Hl. minus la Ha.
„ secară	2.235,700 „	10.4 „ „ „ „
„ orz	6.995,080 „	11.6 „ „ „ „
„ ovės	2.191,890 „	8.5 „ „ „ „
„ rapiță	317,350 „	6.6 „ „ „ „

Grâu deci s'a făcut mai numai $\frac{1}{3}$, secară mai numai $\frac{1}{4}$, orz mai numai $\frac{1}{6}$, ovės mai puțin de $\frac{1}{2}$ și rapiță mai numai $\frac{1}{4}$ ca în alți ani. Prin urmare lipsa e enormă. Poate porumbul să suplinească încâtva lipsa constatată la spicoase, pentru-ca, nefiind bucate pentru export, baremi să nu fie necesităta poporațiunea a importa.

*

Ramura alimentară (Frunzarele). În legătură cu cele publicate în Nr. precedent al „Revistei Economice“, sub titlul „Lipsa de nutreț în România“, dăm loc după diarul „Timpul“ unui scurt extras despre frunzare.

În numerii 170, 171 și 172 ai numitului diar se tractează chestiunea folosirii pădurilor din punctul de vedere al hranei vitelor, constatându-se că arborii și arbuștii fiind compuși din aceleași substanțe ca și celelalte plante, constitue un aliment pentru herbivori. Nu numai frunza arborilor constitue o hrană pentru animale, ci și lemnul lor; dar cu cât e mai tânără partea de arbore pe care voim să o întrebuițăm ca nutreț, cu atât e mai bogată în substanțe nutritive, adecă mai hrănitoare. Rămurelele recoltate primăvara sau toamna, tocate și supuse la o fermentațiune specială, dau un nutreț superior fênului obicinuit și pe care nu-l egalează decât fênul de Alpi.

Spre a dobândi recolta cea mai avantagioasă trebuie să se întrebuițeze ramura până la dimensiunea de 6 milimetri diametru. De aici încolo conținutul în materie azotată decresce cu cât creșce diametrul ramurii. În Maiu extremitățile cracilor sunt mai bogate în materii azotate decât mai târziu, totuși e un avantaj a face recolta în August până în primele zile ale lui Septembrie, din cauza, că ramura de vară conține cu mult mai multe frunze și creșceri ale anului, decât ramura de iarnă. Pentru frunzare sunt mai acomodați arborii foioși, și anume: carpenul, fagul, paltinul, arțarul, teiul cu frunza mare, teiul cu frunza mică, arinul comun, arinul alb, salcia căprioară, salcia albă, plopul tremurător, mesteacănul, ulmul, cireșul selbatec, alunul, stejarul pedunculat, sorbul păsăresc și frasinul. Un bun nutreț dau

însă și salcâmul (acațul), diferitele soiuri de stejar, dudul (frăgarul), pluta, răchita, socul, castanul selbatec, etc., pomii roditori, apoi diferiți arbuști, precum răsura sau măceșul, afinul, erica, etc. Cel mai bun lucru este a face un amestec din diferite esențe. Coniferele sau rășinoasele sunt mai puțin hrănitoare; totuși cetina o mănâncă oile foarte bucuroși.

Frunzarele pot fi date ca hrană la animale atât proaspete cât și conservate. Conservarea lor se face în două feluri, prin uscarea și prin dospirea. Ori se dau frunzarele: în stare verde, uscate sau dospite animalelor, ele trebuie așezate astfel, ca între ele să nu rămână rămurele mai groase de 5 mm. în diametru. Dacă pentru a se păstra frunzarele se uscă, nu trebuie lăsate pe pământ, pentru-că astfel foile se înegresc și vitele nu le mai consumă bucuroși. Tendința trebuie să fie de a menține pe cât e cu putință foile lipite de rămurele și de a le păstra culoarea verde; ele trebuie să se usce încet, înafară de acțiunea directă a soarelui și a ploaiei. Timp de 6—8 zile ajunge pentru-ca frunzarele să se usce deplin și ca legăturile să se poată sui în pod.

Înainte de a se da la vite, frunzarele aceste se toacă în bucățele mici până la dimensiunea de o jumătate de centimetru și se amestecă de obicei cu alt nutreț, paie, pleve, fân, grăunțe, tărițe, turte, etc., dar mai ales cu nutrețuri concentrate, menirea lor fiind de a înlocui tocmai paie și fânul. Pentru tocat se poate întrebuința mașina de tocat paie. La nevoie tocarea se poate face și cu barda sau toporașul. Mașinile speciale dau firesc un rezultat mai bun.

Dospirea sau înăcrirea nutrețului verde cunoscută sub numirea de *ensilage* (nemțesce *Einsäuerung*), deși e un procedeu foarte vechiu, a luat de o bucată de vreme un mare avânt în străinătate. Sistemul acesta de conservare se recomandă mai ales pentru nutrețul care se uscă greu toamna, fie din cauza ploilor, fie că unele nutrețuri, ca porumbul-furaj și sorgul, cari conțin multă apă, se uscă greu toamna și în consecință nu se pot conserva în bune condițiuni.

În micile exploatațiuni trebuie să se prefere silosurile în pământ sau la aer liber, ca mult mai economice și ca unele ce se pot organiza la moment. De observat sunt condițiunile următoare; silosul va trebui să fie acoperit și ferit de orice infiltrațiune. Dimensiunile sale depind de volumul nutrețului care urmează a fi conservat. Frunzarele, pe cât se poate de proaspete, tăiate cu mașina de tocat paie la lungimea de 5 mm. până la 1 cm, precum și foile de viță, smulse de pe vițe, vor fi așezate în silosuri fără prealabilă disecațiune. Straturile vor fi cam de 25 cm. și se vor indesa bine cu picioarele. Între straturi se împrăștie sare denaturată $1\frac{1}{2}$ —2 Klgr. de fiecare 100 Klgr. frunzare sau foi. Când nutrețul astfel îndesat va fi ajuns înălțimea voită, 2 sau 3 metrii, după dispozițiunile silosului sau după adâncimea sa, el va fi bine acoperit cu un strat de paie sau de pământ galbin de o grosime de 25—30 cm. Cu cât nutrețul va fi mai bine acoperit cu atât fermentațiunea se va face în condițiuni mai favorabile. De aceea peste stratul de paie sau pământ galbin se vor pune

greutăți: petri, lemne, saci cu pământ, așa ca pe fiecare metru pătrat să apese o greutate de 400—600 Klgr. Nutrețul începe a se lăsa în jos și la fiecare scoborire se vor mai adăuga greutateți până la 1000 și chiar 2000 Klgr. pe metru pătrat. Fermentațiunea se face în timp de 2—3 luni, când silosul se desface. Gustul nutrețului e foarte picant, mai ales dacă se adaugă puțină sare. Deschiderea silosului se face numai într'un singur punct și nutrețul se taie în felii verticale cu șecura sau cu o casma ascuțită. Dacă exploatarea silosului s'ar suspenda pentru câteva zile, se va purta de grije ca în timpul acesta partea care s'a deschis să fie reacoperită bine cu paie.

Se vede dară că nu se cere nici mare meșteșug și nici nu costă mult prepararea acestui nutreț excelent, și pe lângă puțină muncă s'ar valora produsul pădurilor, ca să se poată ține un număr mult mai mare de vite, iar în timpuri critice, cum pentru România a fost anul acesta, și pentru noi cei de aici încă pot veni, frunzarele ar deveni o comoară neprețuită.

*

Expozițiuni. Comitetul „Reuniunii române agricole din comitatul Sibiiului“ a decis să aranjeze și în anul acesta o expoziție de bovine și oi și alta de poame cu derivatele lor. Cea dintâiu se va ține cu ocaziunea târgului de vite din luna aceasta în Sibiiu și vor pute expune agricultorii români din Sibiiu, Turnișor, Șura-mică, Șura-mare, Gușterița, Bungard, Mohu, Vestem, Poplaca, Rășinari, Cristian, Orlat, Gurariului, Șelimběr și Sadu. Se vor împărți premii de 100 fl.

Expozițiunea de poame se va ține la jumătatea lui Octobree a. c. și vor pute expune locuitorii români din întreg comitatul Sibiiului. Cu ocaziunea aceasta Reuniunea sodalilor români din Sibiiu încă are de cuget a arangea un despărțământ din obiectele lucrate de membri săi. Între exponenții acestei expozițiuni încă se vor distribui premii.

AFACERI DE DARE.

Darea de drum a Institutelor de bani.

Având în vedere nesiguranța ce domnesce la multe institute de bani în privința competențelor de dare în genere și în special în privința dării de drumuri după darea de interese și de rentă plătită de dênsele, credem că va fi de interes dacă vom reproduce în cele următoare, după „Magyar Pénzügy“ o ordinațiune a ministrului de comerț și o deciziune a judecătoriei administrative financiare, ambele referitoare la acest obiect, și din care rezultă, că după darea de interese, instituttele de bani nu pot fi obligate a plăti dare de drum, care se poate percepe numai după dările directe enumerate în §. 23 al art. de lege I din 1890.

Ordinațiunea ministrului de comerț este următoarea :

„Punându-se întrebarea dacă după *darea de interes și de rentă* plătită pe baza dispozițiunilor §§ 1 și 2 al art. de lege VII din 1883 *se poate percepe dare de drum ori nu*, în interesul unei proceduri uniforme și în conțelegere cu domnul ministru de finanțe aduc următoarele la cunoștința tuturor comisiunilor administrative comitatense :

„După *darea din cestiune, dare de drum comitatensă nu se poate percepe.*

Art. de lege VII din 1883 a încărcat interesele de sub întrebare, (și în special interesele depunerilor spre fructificare) sub titlul de dare de interes, cu o dare directă de 10%, scutindu-le prin § 2 de ori-ce altă dare de stat, comunală ori comitatensă ; aceasta spre a promova spiritul de economisare. Prin urmare darea de interes, ce este a se plăti după interesele amintite, cade sub noțiunea generală a dării de interes numai pe lângă observarea favorurilor acordate la crearea ei, și când se tractează în genere despre darea de interes, este a se înțelege numai darea de interes de sub întrebare, cu favorurile acordate prin lege, și anume până atunci, până când aceste nu se scot apriat din vigoare prin dispozițiuni mai noue. Art. de lege I din 1890 relativ la drumuri și vămi, și în special §. 23 al acestei legi nu conține în privința aceasta nici o dispozițiune.

Cumcă nu se intenționează încărcarea intereselor din cestiune cu dare de drum, se vede și de acolo, că legea amintită nu conține nici o dispozițiune, prin care institutele de bani ar fi obligate a solvi în locul deponenților darea de drum pe această basă, și nici în privința aceea, că institutele de bani sunt îndreptățite a detrage din interes darea de drum administrată perceptoratorilor, precum de fapt se face aceasta cu privire la darea de interes, în § 3 al art. de lege VII din 1883. Iar direct dela deponenți darea de drum pentru aceea nu se poate percepe, fiind-că deoparte domiciliul acelora este necunoscut ; iar de alta pentru-că în foarte multe casuri deponenții își fac depunerile sub câte un pseudonim.

Mai departe nu poate fi supusă darea de interes din cestiune la dare de drum și din motivul, că în sensul art. de lege I din 1890, § 23, alinea 2, darea de drum se poate percepe numai după acele dări directe, cari pe teritoriul comitatului sunt prescrise pe cale administrativă ; iar darea de interes după capitalele elocate la institutele de bani nu se percepe pe cale administrativă, ci se administrează în conformitate cu art. de lege VII din 1883, § 3, punct *a*) și *b*), direct perceptoratorilor, pe lângă conspecte quartale resp. semestrale“.

Tot pe punctul acesta de vedere se pune și decisiunea *judecătoriei administrative* de sub Nr. 632/897, în care se enunță formal, că după darea de interes institutele de bani nu pot fi încărcate cu dare de drum.

Din cele premerse rezultă lămurit : că după *darea de interes și rentă a institutelor de bani, dare de drum nu este de plătit*, dar după alte dări directe de stat, și în special după dările enumerate în § 23 al art. de lege I din 1890, de cari se ține și darea de casă, institutele de bani încă au să plătească dare de drum. Prin urmare intrucât un institut ar observa, că

la măsurarea dării de drum s'a luat de basă, pe lângă celelalte felii de dări, și darea de interese, îi stă în voie a recura și a cere reducerea, eventual ștergerea dării ilegal măsurate.

Restituirea dării de drum ilegal măsurate și încassate, o poate pretinde institutul-contribuabil pe 5 ani premergători și este de dorit ca atât din punct de vedere principial, cât și în scop de a-și apăra interesele, la ocasiune dată să se și facă us de acest drept. *

○

*

Noua lege de timbru în Anglia, intrată în vigoare cu 1 August 1899, dispune, că titlurile de credit negociate la bursele din Anglia (până aci libere de timbru) sunt supuse la timbrare. Această lege se estinde asupra obligațiunilor tuturor Statelor străine, ale comunelor, societăților și corporațiunilor, precum și asupra acțiunilor la purtător și asupra certificatelor interimale la purtător, liberate din partea societăților pe acțiuni, și anume în mărime de $\frac{1}{2}\%$ *ad valorem*. Până chiar și valorile emise în Anglia, cari înainte de anul 1862 (data legii generale de timbru) erau libere de timbru, — încă sunt supuse acestui impozit. De bază la măsurarea competenții nu se ia valoarea de curs, nici suma vărsată după singuraticele titluri, ci valoarea nominală a acelora. Până când deci pentru adevăratele efecte la purtător se plătesce un timbru $\frac{1}{2}\%$, — pentru certificatele acțiunilor străine, cari sunt nominative, dar conform usanței se negociază ca și titlurile la purtător, trecând dela un proprietar la altul, fără vre-un indosament formal, ci numai prin giro în bianco, — se plătesce timbru numai în mărime de $\frac{1}{2}$ pro Mille. Competința de timbru se plătesce numai odată și anume la prima transmisiune a titlului după termenul de 1 August 1899. Timbrul se imprimează pe titlu. La transformarea valutelor străine se iau: 5 Dollari aur, 10 Dollari argint, 10 Yeni sau Ruble, 12 Florini, 15 Rupie, 20 Marce germane, 25 Franci sau lire drept equivalent al unui fund sterling. ○

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 8 Septembre 1899.

Suntem în ajunul campaniei de toamnă, care pentru situațiunea financiară este de importanță cardinală. Lipsa de numerar se simte mai tare în acest seson; deși poate mulți se vor întreba, că de ce chiar toamna să fie mai mare lipsa numărariului, — atunci când exportul de cereale este mai viu și prin urmare incasso mai mare? Causa este consumul intern, care cere materii brute, pentru a le lucra. Cei mai mari consumatori sunt morile, cari și în anul acesta (ca de obicei) își procură numerarul prin scont de cambii, cari au inundat băncile în cele două săptămâni din urmă. Deasemenea un factor însemnat, care va avea mare înriurire asupra etaloului de interese, este prețul cerealelor, care acuma este în formațiune,

precum și comerțul și industria, cari de regulă la începutul toamnei au lipsă mai mare de capital.

Temerea noastră exprimată în raportul din August s'a realizat în parte: Germania a urcat taxa de scont la 5%, nu i-a urmat încă Londra și Viena, dar după semnele de până acuma ne putem aștepta la o urcare în timpul cel mai apropiat, din care motiv și de astădată facem atente băncile noastre, să-și reducă reescontul de cu vreme, ca să nu fie necesitate a plăti dobânda urcată.

Cele mai însemnate evenimente în decursul periodului expirat au fost: procesul din Rennes și turburările de stradă din Paris, chestia Transvaalului încă nelimpedită și crisa economică din Rusia, cari au influențat toate bursele și au îngreunat dispozițiunea. Rentele în genere au suferit o depreciere, numai cele franceze — în butul întâmplărilor din urmă, — au ajuns cursul pari și îl mențin cu fermitate, ce să explică prin faptul, că poporul frances posedă averi mari evaluate la suma de 235 miliarde.

La bursa din *Viena* fondurile încă tot stagnează. Rentele de aur au suferit o reducere de curs, în urma unor mici realizări și a lipsei momentane de cumpărători. De asemenea renta de investițiune a obținut curs slab. Celelalte efecte cu dobândă fixă și-au menținut cursul cu fermitate, ce se atribue lipsei de oferte. Titlurile de bancă (acțiunile) sunt în genere neglese, cu toate-că bilanțurile semestrale s'au încheiat favorabil. Acțiunile „Credit“ la început au fost căutate, dar în timpul din urmă în urma, unor realizări mari per ultimo, încă au suferit. Acțiunile de transport nu s'au recules. În genere fluctuațiunea cursului este tare schimbăcioasă. Numerarul în timpul din urmă nefiind prea abundent, s'a simțit o urcare a scontului privat până la $47\frac{1}{16}$ procente. În report etalonul variază între $5\frac{1}{4}$ —6%, cu toată suficiența mijloacelor disponibile.

La *Berlin*, tendințele târgului sunt destul de bune; banii au devenit lichizi în urma speranței, că crisa de cabinet se va delătura. Cu deosebire acțiunile băncilor și întreprinderilor metalurgice au fost mai căutate.

La *Paris*, Banca Franciei înregistrează o urcare treptată a incasului său de aur în așteptarea mării afluențe, ce se așteaptă pentru 1900. Operațiunile în timpul din urmă au fost mai puțin active. S'au menținut cu mai multă fermitate Portugesele. Mineralele de aur în urma realizărilor din Londra au suferit o mică depreciere, de asemenea Rio-Tinto.

La *Londra*, în urma știrilor nefavorabile din Transvaal, Bursa a fost cu totul indispusă.

În *București*, tendințele au rămas bune, afacerile însă sunt puține. — Cursurile se mențin

⊙

Bilanțul semestrului I 1899 al „Albinei“. Urmând usului introdus în timpul mai nou la băncile cele mari din capitală, „Albina“ a publicat în zilele acestea un „bilanț provisor“ al semestrului I al anului de gestiune 1899, încheiat cu 30 Iunie a. c. Acest bilanț presintă următoarele date:

ACTIV		Contul bilanțului.		PASIV	
	fl.	cr.		fl.	cr.
Cassa în număr	43,988	50	Capital social:		
Cambii de bancă	3.601,344	55	6000 acții à fl. 100	600,000	—
Împrumuturi ipotecare	2 446,031	75	Fondul de reser. al acționarilor	100,000	—
Credite personale	886,897	40	Fondul de garanță al scrisurilo-		
Credite cambiale cu acoperire			lor fonciare	200,000	—
hipotecară	803,812	45	Fondul special de rezervă . . .	79,560	24
Credite de cont-curent	468,869	43	Fondul de pens. al funcționar.	140,113	69
Avansuri pe efecte publice . .	74,600	90	Depuneri spre fructificare . .	5.463,637	97
Credite fixe	11,201	10	Seris. fonec cu 5% în		
Imprumuturi pe produse . . .	6,680	32	fiorini în circ.	1.063,000	
Casa institutului, realități dela			Seris. fonec. cu 5% în		
gara Brașov și div. realități			cor. în circ.	1.305,250	2.368,250
de vânzare	311,896	41	Serisuri fonec. eșite la sorți în		
Efecte publice	904,530	18	circulațiune	8,850	—
Acții dela diverse bănci . . .	80,782	50	Cambii de bancă reescomptate	618,965	60
Efectele fondului de garanță al			Diverse conturi creditore . . .	304,816	24
seris. fonec.	203,114	—	Dividende neridicate	5,200	—
Efectele fondului de pensuni			Interese anticipate	82,543	94
al funcționarilor institutului	6,500	—	Profit	62,899	78
Mobilier	7,234	80			
Diverse conturi debitoare . . .	177,353	17			
	10.034,837	46		10.034,837	46

DEBIT		Contul de Profituri și Perderi.		CREDIT	
	fl.	cr.		fl.	c.
Interese:			Interese:		
pentru dep. spre fruct	114,879	60	dela cambii de bancă	106,390	87
„ scrisuri fonec.	59,556	95	„ împr. ipotecare	79,867	01
„ împr. luate pe			„ credite personale	32,212	98
efecte	3,954	26	„ efecte publice	33,538	97
	178,390	81	„ credite camb. cu		
Spese:			acoper. hipot.	25,681	—
Salarie, imprimate, re-			„ cred. de cont-cur.	7,399	60
gistre, porto, diverse	30,465	43	„ avans. pe efecte	2,287	36
Bani de cuartir	4,920	—	„ cred. fixe și împr.		
Marce de presentă	1,430	—	pe produse	677	17
Contribuțiune:			Chirie	2,882	80
directă	10,101	79	Provisiuni	9,053	12
10% dare la inter. dela					
depuneri	11,783	07			
Profit	62,899	78			
	299,990	88		299,990	88

Comparând bilanțul acesta cu cel încheiat la finea anului 1898 constatăm că cu excepțiunea a două-trei conturi, toți ramii de operațiune arată o *crescere* destul de considerabilă, încât — dacă vom ține seamă de împrejurarea, că la bănci revirementul este mai viu în semestrul II, se poate prevedé aproape cu siguranță, că bilanțul anului 1899 va fi cu mult mai favorabil decât cel din finea anului 1898.

CRONICĂ.

Monete noue de 5 coroane. Deodată cu biletele cele noue în coroane se vor pune în circulațiune și nisece monete noue de 5 coroane în argint. Acestea încă vor avea — asemenea pieselor de fl. 1.— — fineța de $\frac{900}{1000}$, dar vor fi ceva mai mari decât fiorinii, fără însă a ajunge mărimea pieselor de 5 franci. Din 1 K[≡] aliagiu de argint se vor bate $41\frac{1}{8}$ bucăți piese de 5 coroane à 24 grame. Piesele de 5 coroane vor conține 21.6 gr. argint curat, pe când 5 piese à 1 coroană conțin la olaltă numai 20.875 gr. argint curat, cele dintăiu vor conține prin urmare 0.725 gr. *mai mult* argint curat decât cele din urmă. Cu alte cuvinte valoarea internă a pieselor de 5 coroane va fi pentru fiecare coroană cu circa 3.48 bani (fileri), mai mare decât valoarea internă a pieselor de 1 coroană. În circulațiunea privată e obligat a primi fiecare piese de 5 coroane până la 250 coroane, adecă 50 bucăți. *
○

O nouă invențiune românească. Oficiul reg. ung. de patente din Budapesta sub Nr. $\frac{1201}{11,932}$ /1899 a patentat o invențiune românească sub numirea: „*Șindile de lemn*“, cu cari se poate acoperi fără cuie și fără măiestru; aceste șindile sunt ieftine, ușoare, durabile, de mărime egală acurată, și obduse cu o masă colorată *resistibilă contra focului și contra apei*. *

Pentru etablarea unei fabrici, unde aceasta invențiune să se pună în praxă, se intențiunează înființarea unei societăți pe acțiuni cu un capital de 100,000 fl. v. a. împărțit în 1000 acțiuni.

Cei-ce doresc a lua parte la această întreprindere românească să se adreseze pentru prospecte și informațiuni la inventatorul acestor șindile: *Ioan Baci*, preot în *Sajó-Solymos*, p. u. *Nagy-Sajó* în Transilvania. *

Producțiunea petroleului. După o statistică americană producțiunea anuală a petroleului din lumea întreagă se urcă la 5 miliarde galoane (1 galon măsură engleză = 4.5435 litre), din care America produce jumătate, Rusia $2\frac{1}{4}$ miliarde, *Austro-Ungaria* 87 milioane, *Sumatra* 72 milioane, *Iava* 30 milioane, *Canada* 29 milioane, *România* 24 milioane, *India* 15 milioane, *Iaponia* 8 milioane, *Germania* 7 milioane, *Peru* 3 milioane, și *Italia* 1 milion galoane. Cea mai mare parte a petroleului american se exportează în *Anglia* (212 milioane galoane) și în *Germania* (155 milioane galoane), apoi în *Iaponia* (55 milioane), *China* (45 milioane), *Brasilia* și *Australia* (câte 20 milioane) și în *Franța* (13 milioane). *
○

Casele de economii în România. După o recentă statistică la 31 Martie trecut *Cassa centrală* din *Bucuresci* avea 27,090 librete (libele) în circulațiune, reprezentând suma de Lei 10.253,244.—; sucursalele (filialele) din districte la un loc aveau 86,195 librete în sumă de Lei 21.357,519.—. Clasificați deponenții după profesioni libelele în circulațiune la epoca amin-

tită se impart astfel: 9320 la funcționari, 10,203 la lucrători, 6111 la mici comercianți, 8594 la servitori, 6021 la militari, 51,782 la școlari și 21,253 la persoane exercitând diferite profesii neclasificate.

Mijlocia depunerii pentru fiecare din categoriile amintite a fost: funcționari Lei 3 855,713 (413 Lei); lucrători Lei 3.982,842 (387 Lei); mici comercianți Lei 3.232,116 (527 lei); servitori Lei 2.288,104 (266 Lei); militari Lei 2.606,555 (432 lei); școlari Lei 6.815,370 (131 Lei); diferite profesii Lei 9.840,263 (417 lei).

Situațiunea casei de economii cu 30 Iunie a. c. se presintă astfel:

numerar	Lei 292,280
efecte publice	" 40.253,400
	40.545,680
laolaltă	Lei 40.545,680

Cheltuielile personalului și materialului pentru toată țeara nu ating decât suma de Lei 87.000 pe an. Precum se poate vedé din cifrele acestea în România spiritul de economie este destul de dezvoltat. *

În chestia replantării viilor. Ministrul nostru de agricultură cu data 19 August a. c. Nr. 67,700/VIII. 1. — 1899. recearcă pe proprietarii de vii, cari au la dispozițiune pentru vânzare provisiuni de viță europeană sau americană, altoită sau nealtoită, să le înștiințeze *până cel mult la 20 Septembrie a. c. st. n.* inspectoratului de vierit căruia aparțin. În anunț să se arate calitatea viței (că adecă e cu rădăcină sau fără rădăcină, la altoi, cualitatea subiectului și specia surcelului altoit), apoi cantitatea, care o au de vândut, locul de producțiune (comitatul, comuna, stațiunea căii ferate și a postei), împreună cu prețul pro mie de bucați. Se vor înștiința numai astfel de subiecte cari corespund în toate privințele; ceea-ce vândătorul trebuie să garanteze. Ministrul va avisa apoi la timpul său publicul pentru-ca cei în lipsă să se poată aprovisiona cu viță necesară la replantarea viilor pustiite de filoxeră și peronosporă.

În regiunea țerii locuită de Români sediul inspectoratelor de vierit se specifică în cele următoare:

1. Comitatul Torontalului aparține cerc. XXIV cu sediul în Szabadka inspector Dezső Miklos.
2. Comitatul Timiș și Caraș-Severin la cerc. XXI cu sediul în Biserica albă, inspector Gábor József.
3. Comitatul Arad, cerc. XX, în fruntea cerc. stă direcțiunea școalei u. r. de vierit din Ménes.
4. Comitatul Bihorului, cerc. XIX, în fruntea cerc. direcțiunea școalei r. u. de vierit din Bihar-Diöszeg.
5. Comitatul Selagiu, cerc. XVIII, inspector Csiszár Zsigmond, în Șimleu.
6. Comitatul Sătmar și Ugocea, cerc. XVII, inspector Jablonszky György în Seini.

7. Comitatul Solnoc-Dobâca, Bistrița-Năsăud, Cojocna, Turda-Arieș și Murăș-Turda, cerc. XXVII, inspector Pammer Jenő, Turda.

8. Comitatul Târnava-mică, Târnava-mare și Odorheiu, cerc. XXVI, inspector Schöppner Samu în Dicső-Szent-Márton.

9. Comitatul Alba de jos, Hunedoara, Sibiu și Făgăraș, XXV sub inspectoratul direcțiunii școlaii u. r. de vierit în Aiud.

*

Primirea în cursul de vierit din Ménes. Cursul la această școală e de un an și se începe la 1 Ianuar 1900. Scopul cursului este de a pregăti indiviđi necesari la replantarea viilor pustiite de filoxeră, și cu deosebire a-i deprinde la altoit, la manipularea vițelor altoite, cultura viilor în locurile năsiptoase, apărarea viilor în contra morburilor și manipularea vinului, apoi cultivarea pomilor. Cei pregătiți aici în mod practic se vor pute apleca ca vierit, ca conducători de lucru, sau își vor pute manipula înșiși viile în mod rațional.

În curs se vor primi:

1. indiviđi capabili de lucru, cari și-au făcut destul datorințelor în serviciul militar, sau sunt scutiți de miliție;
2. cari știu scrie și ceti unguresce;
3. cu purtare morală neexcepționabilă.

Vor fi preferiți cei cari s'au mai ocupat cu vieritul sau se pricep la meseria de butnari.

Școlarii locuiesc în institut, au provisiunea în mod gratuit, sau cu prețul jumătate, ori apoi pe speșele proprii.

Cei primiți gratuit vor avé să îngrijească numai de spălarea rufelor (albiturilor); de toate celelalte îngrijesce statul.

Cei primiți pe speșele proprii vor plăti pe an 120 fl.; iar cei cu preț de jumătate 60 fl. Sumele aceste se vor plăti anticipativ la fie-care pătrar de an.

Cererea va fi provăduță cu timbru de 50 cr. și se va adresa, prin direcțiunea școlaii de vierit din Ménes, ministerului reg. de agricultură până la 1 Novembre st. n. a. c. La cerere se vor alătura: atestat de botez, atestat de moralitate dela primăria comunală, atestat școlastic, și atestat medical.

*

Comerciul brânzeturilor în Turcia. Chestiunea transportului de lapte la Constantinopol, în jurul căreia s'a făcut la noi mult svon și unele persoane au îmbrățișat'o cu toată căldura inimii, dela un timp încoace pare a fi luată cu totul dela ordinea ăilei și cine știe ce se va alege din ea? Dar se ivesce în altă parte însă sub altă formă. Consulul general al României la Constantinople scrie, că în capitala Turciei, cu 1 milion 200 mii loc., nu se găsește lapte, nici unt, nici brânză, nici smântână. Laptele și produsele lui sunt de oaie. Untul, brânza și smântâna se aduc din Rusia, România, Bulgaria, Rumelia, Macedonia și Anatolia, și cu o mică excepțiune sunt de calitate proastă. Pentru mare parte a populațiunii din Constantinople brânzeturile, așa rele cum sunt, formează basa alimentațiunii. Consumația anuală a brânzeturilor este aproximativ de 5 mil.

800 mii klgr., în valoare de circa 6 milioane franci. Numitul consul constată deci, că comerțul brânzeturilor la Constantinopole este destul de însemnat spre a atrage mai de aproape serioasa atențiune a fabricanților din România cari, dacă ar avea mai multă inițiativă și dacă s'ar duce ei sau și-ar trimite agenții lor să afle mușterii, exportul României s'ar pute ușor urca dela 1.400,000 lei la 2 $\frac{1}{2}$ —3 milioane. Totodată atrage și atențiunea statului pentru a înlesni transportul brânzeturilor, etc. prin un tarif special scăzut pentru export.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC.

Examenul silvic de Stat din toamna a. c. se va începe la 30 Octobree, 9 oare a. m. în casa societății silvanale regnicolare din Budapesta. Cei ce se vor prezenta la depunerea examenului sunt recercați să-și arate înainte de începerea examenului președintelui comitetului examinator concesiunea deja câștigată în acest scop.

*

Examenele de gornici se vor ține în a. c. la 16 Octobree și zilele următoare, 9 oare a. m., în casa comitatului din: Budapesta, Poșon, Besztercebánya, Mișcolț, Cașovia, Sighetul-Marmației, Dobrițin, Cluj, Odorheul-secuiesc, Brașov, Sibiiu, Timișoara, Zombor, Pécs și Szombathely. În Budapesta, Poșon, Szombathely și Cluj cu examenele de gornici se vor împreuna și acele pentru păzitorii de vânat. Cei ce vor să facă aceste examene au să-și înainteze rugărilor instruate în sensul legii până la 30 Septembrie a. c. inspectorului silvic reg. al comitatului respectiv.

LITERATURA ECONOMICĂ.

„Istoria agriculturii“ de I. Loser, traducțiune autorizată de un prieten al plugarilor. Retipărire din „Telegraful român“, Sibiiu, 1899. Această carte, format 16°, se extinde pe 176 pag. și tractează partea I. agricultura popoarelor vechi și anume: 1. agricultura și economia de vite la Egipteni; 2. la Arabi; 3. la Jidovi; 4. la Grecii vechi; 5. a Romanilor și a Italianilor de astăzi; 6. în Spania pe timpul Maurilor. În partea II. se tractează starea agriculturii la Germani și anume: 1. din timpurile cele mai vechi până la finea seclului al V.; 2. dela începutul sec. VI. până pe timpul lui Carol cel Mare; 3. în timpul lui Carol cel Mare; 4. după Carol cel Mare, 814—1254; 5. dela 1254—1443; 6. 1443—1526; 7. 1525—1618; 8. 1618—1648; 9. 1648—1740; 10. 1740—1790; 11. agronomia rațională, 1752—1850. La sfârșit se dă un conspect al institutelor de agricultură și silvicultură din imperiul german. Pentru cărturarii dela sate: preoți, învățători, notari, chiar și plugari cu pregătiri mai bune, publicațiunea prezintă este foarte instructivă. La tot cazul este de interes pentru cei-ce se ocupă cu agricultura, să cunoască fazele mai însemnate, prin cari ea a trecut la unele din popoarele cele mai însemnate, din timpurile vechi până în prezent. Cetirea unei atare serieri, dacă nu altă, va stîrni, cel puțin la unii, dorul de a face și noi barem acum ceea-ce alții au făcut înainte cu sute de ani, pentru-că prea suntem înapoiți în toate.

S.

Trageri la sorți.

Losuri pentru nav. dunăreană din 1857. Tragerea din Iulie 1899.

Nr.	fl. v. c.	Nr.	fl. v. c.	Nr.	fl. v. c.	Nr.	fl. v. c.	Nr.	fl. v. a.
641	300	19187	300	31109	50,000	40380	1000	49066	10,000
7553	300	19957	300	31146	1000	40905	300	50624	300
11696	300	20429	1000	31725	1000	41835	300	54187	300
17165	300	29256	300	39118	1000	47343	300	55415	300
19001	300	29824	300	40117	300	48006	300	59956	300

Afară de aceste câștiguri s'au mai tras alte 2300 mai mici.

Losuri sêrbesci de 100 franci 2%. La tragerea din 14 Iulie 1899 au eșit la sorți următoarele 17 serii: 383, 741, 1025, 1325, 2416, 2715, 2939, 3605, 3783, 3850, 4477, 4537, 5196, 5863, 6228, 6393, 6553, dintre cari cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele:

Seria	Nr.	franci	Seria	Nr.	franci	Seria	Nr.	franci
741	27	10000	3783	4	500	5196	5	275
1025	17	1000	3783	18	90000	5196	47	3500
2715	49	500	3783	30	1000	6553	16	500

2939 47 275. Toți ceilalți numeri cuprinși în seriile de sus dobândesc câte **100 franci.** Rambursarea se face la 14 August 1899.

Losuri Waldstein-Wartenberg din anul 1847. La tragerea din 14 și 15 Iulie 1899 s'au tras cu câștiguri mai mari următoarele losuri:

Nr.	fl. v. c.	Nr.	fl. v. c.	Nr.	fl. v. c.	Nr.	fl. v. c.	Nr.	fl. v. c.
178	50	14286	40	24867	40	50145	40	65620	40
588	40	16703	40	27767	40	52493	40	82149	40
4121	100	17115	40	31380	50	54187	50	90183	100
7261	100	18905	290	40269	50	54427	1000	90689	50
8591	40	19002	50	41027	50	54997	20000	90988	100
9890	40	20022	40	41620	40	57922	100	94632	40
11978	2000	22691	290	46109	40	62489	50	96391	40
12143	40	23632	40	47817	50	64850	40	98652	50

Alte 4360 losuri s'au tras cu cel mai mic câștig de câte fl. 30 v. c. Rambursarea se va face la 15 Ianuarie 1900. Proxima și cea din urmă sortare va fi la 15 și 16 Iunie 1900.

Losurile Salm-Reifferscheid. La tragerea din 15 Iulie 1899 au ieșit la sorți următoarele câștiguri principale:

Nr.	fl. v. c.	Nr.	fl. v. c.	Nr.	fl. v. c.	Nr.	fl. v. a.	Nr.	fl. v. c.
2230	120	7827	120	19215	110	69809	110	79310	110
3425	100	9089	20000	36080	100	70494	110	85839	100
5657	100	9816	100	55397	100	70994	100	87308	100
6281	200	16837	1000	55671	120	72400	2000	94072	100
6961	120	17060	110	57399	110	77416	110	97725	100
7129	110	18422	100	59611	100	78660	100	99586	200

Afară de aceste numere s'au mai tras încă 1150 cu câștigul de fl. 60 v. c. Rambursarea se face la 15 Ianuarie 1900. Proxima tragere la 15 Ianuarie 1900.

Scrisurile fonciare „Albina“ de 5% în fl. v. a. La tragerea din 28 Iunie s'au sortat următoarele:

à fl. 500: Nr. 40 41 44 60 81 109 122 158 161 164 187 198 209 239 245 254 286 294 361 450 474 501 505 559 566 567 574 598 635 647 678 692 703 717 744 766 789 793 806 824 845 864 880 893 930 932 959 960 985 1000 1096 1105.

à fl. 1000: Nr. 47 83 97 137 191 203 244 297 343 360 368 397 440 441 488 513 539 607 621 670 822.

Rambursarea să face la 1 Ianuarie 1900. Din tragerile anterioare nu s'au prezentat încă spre rambursare următoarele:

à fl. 500: Nr. 145, 292, 687, 1038. — à fl. 1000: Nr. 664, 748 782.

Losuri crucia roșie italiană. La tragerea de premiu din 1 August 1899 au eșit la sorți următoarele câștiguri principale:

Seria	Nr.	Lire	Seria	Nr.	Lire	Seria	Nr.	Lire	Seria	Nr.	Lire
316	46	50	3866	42	20000	6465	47	50	8861	3	50
1554	34	2000	4034	11	50	6969	10	50	10693	5	1000
1584	17	1000	4280	19	50	8016	21	50	11806	12	50
3306	42	50	4809	17	50.	Rambursarea să face la 9 August 1899, fiind a se prosenta losul dinpreună cu cuponul de premiu, care se detașază și reține, iar proprietarul primește losul cu care participă la tragerile procsime pânăcând va fi sortat spre amortisare.					

Spre *amortisare* s'au tras următoarele 20 serii: 330 662 1688 1740 1871 1899 2144 2284 2759 4143 5308 5818 6625 7149 8235 9899 10073 10637 10993 11901. Losurile cuprinse în aceste 20 serii se vor rescumpăra la 9 August 1899 cu 31 Lire; iar cuponul de premiu detașat să redă proprietarului pentru participare la procsimele trageri de premiu. Tragerea procsimă va fi la 2 Novembre 1899.

Losurile de stat din 1860. La sortarea de serii din 1 August 1899 s'au tras următoarele 220 serii: 80 295 363 394 422 582 688 1063 115 376 498 835 901 922 965 2067 097 131 196 204 308 732 741 803 943 3033 098 106 108 182 203 206 314 394 561 844 4111 172 261 345 446 527 547 626 627 663 746 796 810 813 853 925 929 982 5056 223 252 296 319 329 341 358 453 557 602 689 762 766 846 948 6076 124 198 361 381 431 579 661 730 798 7001 042 266 267 316 443 473 503 687 741 749 969 987 8083 113 141 277 299 305 342 482 505 540 718 856 888 903 9054 102 223 563 568 614 636 641 690 743 766 10127 218 280 301 362 414 423 440 551 804 824 876 888 11048 376 397 445 491 732 736 747 752 961 12015 016 072 082 155 285 315 365 441 644 647 666 707 747 777 782 963 13041 077 111 196 460 615 661 696 864 995 14094 099 369 441 538 644 969 15043 091 149 304 315 339 878 913 16141 152 218 420 423 568 675 840 878 891 959 17124 203 291 561 662 829 995 18095 219 251 337 351 458 509 536 604 689 701 19339 358 469 554 577 795 97 975. Sortarea numerelor de câștig se va face la 2 Novembre 1899.

Losurile „Clary“. La tragerea din 31 Iulie 1899 câștigul principal de fl. 25000 v. c. l'a dobândit Nr. 11358. Afară de acesta s'au mai tras 199 losuri cu câte fl. 100 v. c. și alte 700 cu câte fl. 60 v. c. rambursabile la 30 Ianuarie 1900. Proxima tragere la 30 Iulie 1900.

Oblig. de 3% cu premii ale băncii hipotecare ung. (ung. 3% Hypotheken-Lose) La tragerea de câștiguri din 25 Iulie 1899 s'au sortat următoarele câștiguri principale:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
71	90	400	913	67	400	1968	61	2000	2776	22	400
80	16	400	1032	81	2000	2152	46	400	2967	15	400
168	73	400	1313	47	400	2463	61	400	2977	46	400
745	61	5000	1402	71	400	2590	1	400	3291	10	400
768	27	400	1779	78	200.000	2695	41	400	3451	47	2000

Rambursarea acestor câștiguri să va face la 25 Octomvrie 1899, primind proprietarul în locul obligațiunei trase alta nouă cu aceeași serie și număr la care să va face evident prin stampilare, că câștigul obvenit pe acest los s'a plătit.

Cu premiu de 20 coroane s'a tras seria 3484 Nr. 1—100. Cele 100 losuri cuprinse în seria aceasta vor primi la 25 Octombrie 1899 premiu de 20 coroane.

Oblig. de 3% cu premiu al institutului hipotecar austriac. (3% Bodencredit-Lose 1 Emission 1880). La sortarea din 16 August 1899 s'au tras spre amortisare următoarele 16 serii: 188 646 920 1147 1658 1910 2276 2337 2814 2858 3042 3255 3478

3604 3648 3988. Cele 1600 losuri cuprinse în aceste serii se vor rambursa la 1 Decembrie 1899 cu câte fl. 100 neto, primind proprietarul și un bilet de premiu cu numărul și seria obligațiunei. La tragerea de câștiguri s'au tras următoarele serii și numere:
 Seria 1175 Nr. 11 cu fl. 1000. Seria 1344 Nr. 8 cu fl. 45000. Seria 3268 Nr. 44 cu fl. 2000.
 Seria 3442 Nr. 8 cu fl. 1000. Rambursarea să face cu 1 Decembrie 1899, cu care și încează și dobânda pieselor sortate.

Losurile căilor ferate turcești din anul 1870. Tragerea din 1 August 1899:

Nr.	franci	Nr.	franci	Nr.	franci	Nr.	franci
22701	1000	589571	1000	876689	1000	1678171	6000
22705	3000	705305	1000	882362	3000	1683822	3000
112927	3000	738849	1000	984033	1000	1699906	1000
182738	6000	746632	20000	1019069	1000	1704213	1000
212787	1000	748311	6000	1155924	3000	1704646	3000
215129	1000	762940	1000	1258260	1000	1704813	6000
237685	1000	770974	1000	1372666	3000	1726737	600000
251643	1000	779229	6000	1376914	3000	1802897	1000
334452	1000	815644	6000	1448680	3000	1821256	3000
395104	1000	846842	3000	1494330	60000	1823123	1000
552250	1000	867332	1000	1534830	1000	1824692	1000
554560	20000	867333	3000	1595478	1000	1881423	1000
580478	1000	876686	1000.	Alte 700 losuri au dobândit cel mai mic câștig de franci 400. Rambursarea să face la 1 Septembrie 1899 cu un scădământ de 58% din valoarea nominală a premiului dobândit.			

Amortisațiuni. *Renta austriacă de 4% aur:* Nr. 14094, 28856, 67111, 67112, 86247, 86248 per fl. 200 și Nr. 233795 per fl. 1000.

Losuri Crucia roșie austriacă: Seria 5921 Nr. 2, Seria 9953 Nr. 30, Seria 9753 Nr. 46, Seria 10874 Nr. 48, Seria 11992 Nr. 40.

Cincimi de losuri de Stat din 1860: Seria 16828 Nr. 7 Cl. III. à fl. 100.

Losuri întregi de Stat din 1860: Seria 2416 Nr. 13 Cl. V., Seria 2988 Nr. 20 Cl. IV., Seria 7720 Nr. 12 Cl. V., Seria 7796 Nr. 12 Cl. II., Seria 8396 Nr. 5 Cl. II., Seria 8424 Nr. 3 Cl. I., Seria 8432 Nr. 9 Cl. III și IV., Seria 14384 Nr. 19 Cl. I., Seria 15532 Nr. 19 Cl. IV., Seria 19428 Nr. 15 Cl. I—V.

Losuri de Stat din 1864: Seria 1462 Nr. 46 Cl. I și II à fl. 50, Seria 2004 Nr. 49 Cl. I. à fl. 50.

Losuri Bodencredit austriace emis. 2: Seria 3871 Nr. 26.

Losuri Tisa: Seria 1992 Nr. 18, Seria 4113 Nr. 25.

Losuri Rudolf: Seria 320 Nr. 32, Seria 2084 Nr. 40.

Renta comună de 42% bilete: Nr. 57984, 413825, 294227, 406703, 451093, 451140, 283592, 415297, 426590 și 86304 per fl. 100. Nr. 99630 à fl. 600. Nr. 76305 à fl. 400. Nr. 107414 à fl. 300. Nr. 834108 per fl. 100. Nr. 66796 per fl. 400.

Renta comună de 42% argint: Nr. 68085 și 380581 per fl. 1000; Nr. 24457, 519431, 526794, 526909 per fl. 100; Nr. 8516 per fl. 50.

Obligațiuni de 3% Südbahn: Seria D. Nr. 963832 à fl. 200.

Oblig. cu priorit. Em. I. Eisenerz-Vordernbergbahn: Seria 226 Nr. 3 per fl. 1000.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul efectelor mai căutate pentru plasări și rentabilitatea lor.

Prescurtări: arg. = argint. austr. = austriac. B. = Bancă. B. B. = bilet de bancă (Bancnotă).
 C. = coroane. C. F. = Cale Ferată. com. = comunal. C. de p. = Casă de păstrare. Cr. = Credit.
 d. = din. em. = emisiune. fonc. = fonciar. hip. = hipotecară. Impr. = Imprumut. L. = Los.
 Ln. = Lei noi. Obl. = Obligațiuni. pr. = premii. sc. = scutit de impozite. Scr. = Scrisuri.
 St. = Stat. ung. = ungară. *) cu subtragere de 2% dare per cupon.

Budapesta		Din bancă	Numirea valorilor	Scadența cupoanelor	Viena		Renta- bilitatea
20 Aug. 1899	4 Sept. 1899				20 Aug. 1899	4 Sept. 1899	
Se vinde		0/0			Se vinde		3 Sept. 1899
			I. Efecte publice.				0/0
100.50	100.05	4 ³ / ₁₀	Renta comună austr. ung. (hârtie)	Mai, Nov.	100.30	100.45	4.19
100.50	100.50	4 ³ / ₁₀	dto dto dto	Febr., Aug.	100.30	100.45	4.19
100.40	100.40	4 ³ / ₁₀	dto dto (arg.)	Ian., Iul.	100.25	100.30	4.19
100.40	100.40	4 ³ / ₁₀	dto dto	Apr., Oct.	100.25	100.30	4.19
118.50	118.50	4	Renta austr. (aur) sc.	dto	118.30	118.35	4.05
100.25	100.60	4	dto. ung. (coroane) sc.	Mart., Sept.	100.20	100.60	3.97
118.90	118.50	4	dto. dto. (aur) sc.	Ian., Iul.	118.30	118.25	4.04
96.80	96.15	4	dto. dto. (coroane) sc.	Iun., Dec.	96.40	95.65	4.18
101.50	102.—	4 ¹ / ₂	Impr. C. F. ung. (arg.) d. 1889	Ian., Iul.	101.60	101.40	4.41
121.75	121.25	4 ¹ / ₂	dto. (aur)	Febr., Aug.	121.40	121.50	4.41
100.75	100.75	4 ¹ / ₂	Obl. de Regalii ung. sc.	Ian., Iul.	100.45	100.50	4.45
100.50	100.50	4 ¹ / ₂	dto croato-slav. sc.	dto	100.50	100.50	4.47
96.75	96.75	4	Bonuri rurale dto. sc.	dto	97.25	97.25	4.11
95.50	94.55	4	dto ung. sc.	dto	95.50	94.50	4.24
—	—	4	Impr. orașului Viena d. 1894*).	Mart., Sept.	95.50	95.25	4.21
—	—	4	dto dto dto d. 1898*).	Ian., Iul.	98.80	98.50	4.02
—	—	6	dto C. F. de st. bulg. d. 1889	Apr., Oct.	108.—	105.25	5.70
109.—	109.—	6	dto (hip.) C. F. de st. bulg. d. 1892	Ian., Iul.	107.50	105.25	5.70
			II. Scrisuri fonciare.				
—	—	4	Instit. de Cred. fonciar austr. (Oestr. B.-Cr. A.)*	Apr., Oct.	97.90	97.90	3.99
—	—	4	B. centr. austr. de Cr. fonc. (Oestr. Centr. Boden-Cr. B.)	Ian., Iul.	100.—	99.90	4.01
—	—	4 ¹ / ₂	dto dto B. B.	Apr., Oct.	102.—	101.50	4.43
101.—	101.—	4 ¹ / ₂	B. com. B.-Pesta . . . . . B. B.	Febr., Aug.	100.50	100.50	4.49
98.25	98.—	4	dto dto C.	dto	98.25	97.75	4.04
104.50	104.50	4 ¹ / ₂	dto dto (Obl. c. 10% pr.) B. B.	Apr., Oct.	104.50	104.50	4.31
99.20	99.—	4	dto dto dto (5% pr.) C.	dto	99.25	98.75	4.03
100.80	100.70	4	Banca ausro-ungară . . . . . B. B.	dto	100.70	100.70	3.95
102.—	102.—	5	„Albina* Sibiu . . . . . C.	dto	—	—	4.90
102.—	102.—	5	dto t dto . . . . . B. B.	Ian., Iul.	—	—	4.90
101.25	101.25	4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare (Allg. Sparkassa) Sibiu em. IV . . . . . C.	Mart., Sept.	101.—	101.—	4.44
100.75	100.25	4 ¹ / ₂	Inst. de Cred fonc. (Bod. Cr.-Anst.) Sibiu em. VI . . . . . C.	dto	100.70	100.75	4.45
100.75	100.75	4 ¹ / ₂	I Casă de păstrare a capit. Bpesta (I. BP. föv. tak. pénztr.) . B. B.	Mai, Nov.	100.75	100.75	4.46
100.75	100.75	4 ¹ / ₂	Cassa de p. regnic. ung. centr. Bpesta (M. orsz. közp. tak. pztr.) . B. B.	Febr., Aug.	100.75	100.75	4.46
100.75	100.75	4 ¹ / ₂	B. hip. centr. a C. dep. ung. (Tak. pztr. közp. jelzálog B.) em. IV, V. B. B.	Mart., Sept.	100.50	100.50	4.46
98.25	98.25	4	Instit. de Cred. fonciar ung. (Magy. földhit. int.)	dto	98.—	98.—	4.08

Budapesta		Do- bandă	Numirea valorilor	Căștigul minimal	Viena	
20 Aug. 1899	4 Sept. 1899				20 Aug. 1899	3 Sept. 1899
Se vinde		%	III. Losuri.		Se vinde	
172.50	172.25	4	L. de St. din 1854 à fl. 250 v. c. 20% contrib. . . . . à fl. 100	304.—	172.50	172.25
138.50	138.—	5	L. de St. din 1860 à fl. 500 v. a. 20% contrib. . . . . à fl. 100	580.—	137.75	138.40
157.50	157.50	5	L. de St. din 1860 à fl. 100 v. a. 20% contrib.	116.—	156.65	157.50
195.75	196.—	—	L. de St. din 1864 à fl. 100 v. a.	180.—	195.75	195.75
196.—	196.—	—	dto . . . . . dto à fl. 50 v. a.	90.—	195.75	195.75
162.50	163.—	—	L. de St. ung. de fl. 100	155.81	162.50	162.50
81.25	81.50	—	dto . . . . . de fl. 50	77.87	81.20	81.10
141.—	141.—	4	L. „Tisa“	120.—	140.75	141.10
7.80	7.50	—	L. Basilea din Budapesta supr. timb.	6.—	7.80	7.60
4.20	4.20	—	L. Jó-sziv supra timbrate	2.—	—	—
199.—	199.—	—	L. Credit de fl. 100	180.—	197.50	197.50
—	—	—	L. Clary de fl. 40	58.—	65.50	64.50
—	—	4	L. pentru navig. dunăreană de fl. 100	105.—	175.—	175.—
—	—	5	L. pentru regul. Dunării de fl. 100	100.—	129.50	129.25
—	—	—	L. Innsbruck de fl. 20	28.—	31.—	30.75
—	—	—	L. Krakau de fl. 20	28.—	28.30	27.40
—	—	3	L. de ale Inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1880*)	100.—	120.25	119.75
—	—	3	L. de ale Inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1889*)	100.—	118.—	118.—
66.—	66.—	—	L. „Buda“ de fl. 40 supra timbrate	62.25	—	66.25
66.—	66.—	—	L. „Pálffy“ dto	58.—	65.—	65.25
—	—	—	L. „Rudolf“ de fl. 10	11.60	28.—	28.50
21.50	21.50	—	L. Crucea roșie austr. de fl. 10	12.40	21.50	21.20
11.25	11.—	—	dto . . . . . ung. de fl. 5	6.50	11.25	11.—
13.25	13.25	—	dto . . . . . italiană Lire 10	—	—	—
—	—	—	L. „Salm“ de fl. 40	58.—	85.25	84.25
—	—	—	L. Salzburg de fl. 20	28.—	28.—	28.—
—	—	—	L. St. Genois de fl. 40	62.25	84.—	84.—
—	—	—	L. Stanislau de fl. 20	24.—	57.—	57.—
—	—	4 1/2	L. „Triest“ de fl. 100*)	105.—	172.—	172.—
—	—	4	„ . . . . . de fl. 50*)	50.—	72.—	72.—
122.75	123.—	4	Scr. fonc. cu pr. ale B. hip. ung. (Magy. jelz. hit. B.) à fl. 100	100.—	123.—	122.50
—	—	—	L. Waldstein à fl. 20	20.50	66.—	66.—
182.—	183.50	—	L. com. Viena din a. 1874 de fl. 100	140.—	181.—	182.50
			IV. Valute.			
5.72	5.72	—	Galbini c. r. moneta	—	5.72	5.73
5.70	5.70	—	„ ferecați	—	5.70	5.71
9.59	9.59	—	Napolend'or (20 franci sau 8 fl. v. a.)	—	9.57	9.57 ^b
11.80	11.80	—	20 Marce aur	—	11.81	11.81
—	—	—	Lira otomană aur	—	—	—
59.02 ^b	59.—	—	Bancnote germăne (100 Marce)	—	58.95	58.95 ^b
48.—	47.90	—	„ franceze (100 franci)	—	47.82 ^b	47.80
127.50	127.50	—	Ruble hârtie (100 Ro.)	—	127.25	127.62 ^b
—	—	—	Sovereignes	—	12.08	12.08

Etalonul de interes al bancei austro-ung. din 6 Sept. 1899: La cambii 4 1/2%,

Lombard pe rente și scrisuri fonciare de ale băncii 5%, pe alte efecte 5 1/2%.

Discont privat: cu scadențe de 3 luni 4 3/8—4 3/16%, cu scadențe mai lungi 5—5 1/4%.

Bursa de efecte din București.

V a l o r i	Do- bândă	Scadinta cupoanelor	Cursul din		Renta-
			20 Aug. 1899	3 Sept. 1899	abilitatea 3 Sept. 1899
Renta rom. amort.	5	Apr., Oct.	101.25	100 25	4.99
" " Impr. 1892	5	Ian., Iul.	—	—	—
" " " 1893	5	dto	—	—	—
" " " 1894	4	Apr., Oct.	—	—	—
" " " de 32 ¹ / ₄ mil.	4	Ian., Iul.	87.25	87.25	4.59
" " " " 50 " "	4	dto	89.—	89.—	4.49
" " " " 274 " 1890	4	dto	89.—	89.—	4.49
" " " " 45 " 1891	4	dto	90.—	96.—	4.34
" " " " 120 " 1894	4	dto	90.—	90.—	4.44
" " " " 90 " 1896	4	Mai, Nov.	—	—	—
" " C. F. R. conv. Schuldversch.	5	Ian., Iul.	—	—	—
Obl. com. Bucuresti 1896	4 ¹ / ₂	Mar., Sept.	—	—	—
" " " 1898	4 ¹ / ₂	Ian., Iul.	—	—	—
Ser. fonc. rurale	5	dto	95.50	96 60	5.17
" " " "	4	dto	83.22	83 75	4.79
" " urbane Bucuresti	5	dto	91.75	92 25	5.41
" " " Iasi	5	dto	86.25	86 50	5.76
A c ț i o n i .	ultima divid.	Capital vărsat			Nomi- nal
	L. n.	L. n.	L. n.	L. n.	L. n.
B. Română	12.81	150.—	—	—	500.—
B. Națională	112.—	întreg	2720.—	2717.—	500.—
B. Agricolă	23.—	375.—	354.—	342.—	500.—
B. de Escompt	20.—	întreg	310.—	300.—	200.—
B. Dacia-Română	35.—	"	438.—	434.—	200.—
B. Națion. de asigurare	32.—	"	455.—	454.—	546.—
Soc. de basalt artificial	27.50	"	—	—	250.—
" Rom. de construcții	—	"	70.—	70.—	200.—
" de furnituri militare	30.—	"	—	—	500.—
" română de tramw.	45.—	"	—	—	200.—

Etalonul de interese la B. Naț. rom. din 5 Aug. 1899: Escompt 5%, Lombard 6%.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 4 Septembrie 1899.

Grâne de	Calitatea per Hectol.	Prețul pro 100 Chilogr.		Calitatea per Hectol.	Prețul per 100 Chilogr.		Grâne	Specia	Calitatea per Hectoltru	Prețul per 100 Chilogr.	
		dela	până la		dela	până la				dela	până la
Bănat	76	fl. 8.20	fl. 8.30	77	fl. 8.30	fl. 8.40	Secară	Prima	70—72	6.55	6.70
dto	78	8.40	8.50	79	8.45	8.60	dto	Secunda	—	6.45	6.55
dto	80	8.60	8.65	81	8.60	8.75	Orz	Nutreț	60—62	5.90	6.—
Tisa	76	8.25	8.35	77	8.35	8.45	dto	de povarnă	62—64	6.60	7.—
dto	78	8.45	8.55	79	8.50	8.65	dto	de bere	64—66	7.—	8.25
dto	80	9.65	8.70	81	8.65	8.80	Ovės	—	39—41	5.55	5.65
Pesta	76	8.20	8.30	77	8.30	8.40	Porumb	Bănățan	—	4.85	5.—
dto	78	8.40	8.50	79	8.45	9.60	dto	Diferit	—	5.—	5.25
dto	80	8.60	8.65	81	8.60	8.75	Rapiță	—	—	11.30	11.80
Alba reg.	76	8.28	8.35	77	8.35	8.45	Meiu	—	—	—	—
dto	78	8.45	8.50	79	8.50	8.65					
dto	80	8.65	8.70	81	8.65	8.80					
Bacica	76	8.50	8.50	77	8.55	8.65					
dto	78	—	—	79	—	—					
dto	80	—	—	81	—	—					
România tr. v.	76	—	—	77	—	—					
dto	78	—	—	79	—	—					
dto	80	—	—	81	—	—					
Sêrbia tr.	78	—	—	79	—	—					
dto	80	—	—	81	—	—					
Bulgaria tr. v.	80	—	—	81	—	—					
							Diverse prodacte	Specia		Prețul per 100 Chilogr. se cump. fl.	
							Untură de porc	de B.-Pesta		49.—	49.60
							Slănină (Clisă)	de B.-Pesta (albă)		41.50	42.—
							dto	afumată		46.50	47.50
							Prune	bosniace 1898		—	—
							dto	sêrbesci 1898		—	—
							Magiun (lic.d.pr.)	slavon		17.75	18.—
							dto	sêrbesc		15.75	16.—